ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)
της 18ης Νοεμβρίου 2004 *

Στην υπόθεση Τ-176/01,

Ferriere Nord SpA, με έδρα το Osoppo (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους δικηγόρους W. Viscardini Donà και G. Donà,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από την

Ιταλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τον U. Leanza και, στη συνέχεια, από τους I. Braguglia και M. Fiorilli, avvocati dello Stato, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους V. Kreuschitz και V. Di Bucci, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

με αντικείμενο, αφενός, την ακύρωση της αποφάσεως 2001/829/ΕΚ, ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 28ης Μαρτίου 2001, για την κρατική ενίσχυση την οποία η Ιταλία προτίθεται να εφαρμόσει υπέρ της Ferriere Nord SpA (ΕΕ L 310, σ. 22), και, αφετέρου, την καταβολή αποζημιώσεως για την αποκατάσταση της ζημίας που η προσφεύγουσα διατείνεται ότι υπέστη εξ αιτίας της εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Legal, πρόεδρο, V. Tiili, A. W. H. Meij, M. Βηλαρά και N. J. Forwood, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 15ης Ιανουαρίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

1 Σύμφωνα με το άρθρο 87 ΕΚ, είναι ασύμβατες με την κοινή αγορά, εκτός ορισμένων παρεκκλίσεων, οι κρατικές ενισχύσεις, στο μέτρο που αυτές επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και νοθεύουν τον ανταγωνισμό εφόσον αυτές ευνοούν ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένες παραγωγές.

2 Το άρθρο 88 ΕΚ ρυθμίζει τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών όσον αφορά την εξέταση των υφισταμένων καθεστώτων ενισχύσεων καθώς και την εξέταση των νέων ενισχύσεων. Το εν λόγω άρθρο επιτρέπει στην Επιτροπή να επεμβαίνει προκειμένου περί ασυμβάτων με την κοινή αγορά ενισχύσεων και καθορίζει τις εξουσίες του Συμβουλίου.

3 Το άρθρο 174 ΕΚ προβλέπει ότι η πολιτική της Κοινότητας στον τομέα του περιβάλλοντος έχει, κυρίως, ως στόχους τη διατήρηση, την προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος καθώς και την προστασία της υγείας των προσώπων.

4 Το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999. για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [88] της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83, σ. 1), σχετικά με τις αποφάσεις της Επιτροπής για περάτωση της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως, προβλέπει:

«6. [...] Η Επιτροπή προσπαθεί κατά το δυνατόν να λάβει απόφαση εντός προθεσμίας 18 μηνών από την έναρξη της διαδικασίας. Η προθεσμία μπορεί να παρατείνεται κατόπιν κοινής συμφωνίας της Επιτροπής με το οικείο κράτος μέλος.»

5 Το άρθρο 6 της αποφάσεως 2496/96/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με τη θέσπιση κοινοτικών κανόνων για τις ενισχύσεις προς τη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα (ΕΕ L 338, σ. 42), που ίσχυσε μέχρι τις 22 Ιουλίου 2002, προέβλεπε, όσον αφορά τη διαδικασία:

«1. Η Επιτροπή ενημερώνεται έγκαιρα, ώστε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με τα σχέδια που αποβλέπουν στη χορήγηση ή στην τροποποίηση των ενισχύσεων που αναφέρονται στα άρθρα 2 έως 5. Τηρείται, επίσης, ενήμερη σχετικά με τα σχέδια που αποβλέπουν στη χορήγηση, στον τομέα του χάλυβα, ενισχύσεων βάσει καθεστώτων για τα οποία έχει ήδη αποφανθεί δυνάμει των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ [...]

2. Η Επιτροπή ενημερώνεται έγκαιρα ώστε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, και το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2001, για οποιαδήποτε σχεδιαζόμενη μεταβίβαση κρατικών πόρων σε χαλυβουργικές επιχειρήσεις, εκ μέρους των κρατών μελών, περιφερειακών ή τοπικών οργανισμών δημοσίου δικαίου ή άλλων φορέων, με τη μορφή της ανάληψης μεριδίων συμμετοχής, της παροχής κεφαλαίων ή παρεμφερούς χρηματοδότησης.

[...]

5. Εάν η Επιτροπή θεωρεί ότι κάποιο χρηματοδοτικό μέτρο ενδέχεται να αντιπροσωπεύει κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 1, ή αμφιβάλλει κατά πόσο κάποια ενίσχυση είναι συμβιβάσιμη με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης, ενημερώνει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος σχετικά και τάσσει προθεσμία στους ενδιαφερομένους τρίτους και στα άλλα κράτη μέλη προκειμένου να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Εάν, αφού λάβει τις παρατηρήσεις τους και δώσει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος την ευκαιρία να αντιδράσει, η Επιτροπή αποφανθεί ότι στην προκειμένη περίπτωση η ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης, ενημερώνει σχετικά το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Η Επιτροπή λαμβάνει τις αποφάσεις αυτές το αργότερο εντός τριμήνου από τη λήψη των πληροφοριών που απαιτούνται για την αξιολόγηση του προτεινόμενου μέτρου. Το άρθρο 88 της Συνθήκης [ΕΚΑΧ] συνεχίζει να ισχύει σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με την σχετική απόφαση.

6. Εάν η Επιτροπή δεν κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 5 ή δεν γνωστοποιήσει τη θέση της εντός διμήνου από τη λήψη της λεπτομερούς κοινοποίησης ενός σχεδίου ενισχύσεων, τα προγραμματιζόμενα μέτρα μπορούν να εφαρμοσθούν, υπό τον όρο ότι το κράτος μέλος θα ενημερώσει προηγουμένως την Επιτροπή σχετικά με την πρόθεσή του [...]».

6 Οι κοινοτικοί κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος (ΕΕ 1994, C 72, σ. 3, στο εξής: πλαίσιο του 1994), η περίοδος ισχύος του οποίου, που είχε λήξει στις 31 Δεκεμβρίου 1999, παρατάθηκε δύο φορές, μέχρι τις 30 Ιουνίου 2000 (ΕΕ 2000, C 14, σ. 8), και στη συνέχεια μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου

2000 (ΕΕ 2000, C 184, σ. 25), εφαρμόζονταν για όλους τους τομείς που διέπονταν από τη Συνθήκη ΕΚ, συμπεριλαμβανομένων αυτών που υπόκεινταν σε ειδικούς, σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, κοινοτικούς κανόνες (σημείο 2). Το εν λόγω κοινοτικό πλαίσιο όριζε, στο σημείο 3, όσον αφορά τις προϋποθέσεις εφαρμογής των σχετικών με κρατικές ενισχύσεις κανόνων, ιδίως όσον αφορά τις ενισχύσεις για επενδύσεις, τα εξής:

«3.2.1. Οι ενισχύσεις για επενδύσεις σε γήπεδα (όταν είναι απολύτως απαραίτητο προκειμένου να επιτευχθούν περιβαλλοντικοί στόχοι), κτίρια, μονάδες παραγωγής και εξοπλισμού, με σκοπό τη μείωση ή την εξάλειψη της ρύπανσης και των λοιπών οχλήσεων ή την προσαρμογή των μεθόδων παραγωγής με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος, μπορούν να χορηγηθούν εντός των ορίων που θεσπίζονται με τις παρούσες γενικές κατευθύνσεις. Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να αφορούν αυστηρά το πρόσθετο επενδυτικό κόστος που συνεπάγεται αναγκαστικά η επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων. Οι γενικές επενδυτικές δαπάνες που δεν συνδέονται με την προστασία του περιβάλλοντος, πρέπει να αποκλείονται. Κατά συνέπεια, στην περίπτωση νέων εγκαταστάσεων ή μονάδων αντικατάστασης, το κόστος της βασικής επένδυσης που συνεπάγεται απλώς τη σύσταση ή την αντικατάσταση της παραγωγικής ικανότητας χωρίς να εμπεριέχει περιβαλλοντικούς στόχους δεν είναι επιλέξιμο [...]. Πάντως, οποιαδήποτε ενίσχυση που ενώ θεωρητικά αποσκοπεί σε μέτρα υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος ενώ στην πράξη αποτελεί γενική επένδυση δεν καλύπτεται από τους κανόνες αυτούς.»

7 Το σημείο 3 του πλαισίου του 1994 προέβλεπε επίσης τους ιδιαίτερους όρους για την έγκριση των ενισχύσεων που προορίζονται για την βοήθεια που πρέπει να δοθεί στις επιχειρήσεις προκειμένου να προσαρμοστούν στα νέα υποχρεωτικά πρότυπα ή να ενθαρρυνθούν ώστε να προχωρήσουν πέραν αυτού που τους επιβάλλουν τα υποχρεωτικά πρότυπα καθώς και οι όροι χορηγήσεως των ενισχύσεων σε περίπτωση που δεν υφίστανται υποχρεωτικά πρότυπα.

8 Το κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (ΕΕ 2001, C 37, σ. 3, στο εξής: πλαίσιο του 2001), που αντικατέστησε το πλαίσιο του 1994, προέβλεπε, στο σημείο 7, ότι αυτό εφαρμόζεται επί των ενισχύσεων που προορίζονται για τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος σε όλους τους διεπόμενους από τη Συνθήκη ΕΚ τομείς, περιλαμβανομένων και εκείνων που υπόκεινται σε ειδικούς κοινοτικούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

9 Σχετικά με την αναφορά σε περιβαλλοντικά πρότυπα, τα σημεία 20 και 21 του πλαισίου του 2001 ορίζουν ότι η μακροπρόθεσμη λήψη υπόψη των περιβαλλοντικών επιταγών απαιτεί τιμολόγηση με βάση το κόστος και πλήρη εσωτερίκευση των δαπανών που συνδέονται με το περιβάλλον, οπότε η Επιτροπή έκρινε, όπως ήταν επόμενο, ότι η χορήγηση ενισχύσεων δεν δικαιολογείται πλέον σε περίπτωση επενδύσεων προοριζομένων για απλή συμμόρφωση προς υφιστάμενα ή νέα κοινοτικά πρότυπα, εκτός αν οι ενισχύσεις προορίζονται για μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), προκειμένου να μπορέσουν αυτές να συμμορφωθούν προς τα νέα κοινοτικά πρότυπα, και ότι η χορήγηση αυτή είναι, επίσης, δυνατό να συντελέσει στο να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις να επιτύχουν επίπεδο προστασίας υψηλότερο απ' ό,τι το απαιτούμενο από τα κοινοτικά πρότυπα.

10 Προκειμένου περί των επενδύσεων που έχουν ληφθεί υπόψη, το σημείο 36 (πρώτη περίοδος) του πλαισίου 2001 προβλέπει:

«Οι εν λόγω επενδύσεις είναι επενδύσεις σε γήπεδα, εφόσον είναι απόλυτα αναγκαίες για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, σε κτίρια, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό που προορίζονται για τον περιορισμό ή την εξάλειψη της ρύπανσης και των οχλήσεων, ή για την προσαρμογή των μεθόδων παραγωγής προκειμένου να προστατευθεί το περιβάλλον.»

11 Όσον αφορά τις επιλέξιμες δαπάνες, το σημείο 37 διευκρινίζει, στα τρία πρώτα εδάφιά του:

«Οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να περιορίζονται αυστηρά στις πρόσθετες αρχικές επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.

Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση που το κόστος των επενδύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος δεν είναι εύκολο να διαχωρισθεί από το συνολικό κόστος, η Επιτροπή θα λάβει υπόψη αντικειμενικές και διαφανείς μεθόδους υπολογισμού, για παράδειγμα το κόστος επένδυσης συγκρίσιμης στο τεχνικό επίπεδο αλλά η οποία δεν επιτρέπει την επίτευξη της ίδιας προστασίας του περιβάλλοντος.

Σε όλες τις περιπτώσεις, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπολογίζονται χωρίς τα πλεονεκτήματα που αποκομίζονται από ενδεχόμενη αύξηση παραγωγικής ικανότητας, οικονομίες στις δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά τα πέντε πρώτα έτη ζωής της επένδυσης, και από τις πρόσθετες συναφείς παραγωγές κατά την αυτή περίοδο των πέντε ετών.»

12 Το πλαίσιο του 2001 προβλέπει ότι θα αρχίσει να ισχύει από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* (σημείο 81), πράγμα που έγινε στις 3 Φεβρουαρίου 2001. Εξάλλου, στο σημείο 82 διευκρινίζει:

«Η Επιτροπή εφαρμόζει τις διατάξεις του παρόντος πλαισίου σε όλες τις περιπτώσεις επί των οποίων καλείται να λάβει απόφαση μετά τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα, ακόμη και αν οι περιπτώσεις αυτές είχαν κοινοποιηθεί πριν από την εν λόγω δημοσίευση [...]».

Ιστορικό της διαφοράς

13 Η ιταλική Αυτόνομη Περιφέρεια της Friuli-Venezia Giulia θέσπισε, το 1978, μέτρα με σκοπό να ευνοηθούν οι πρωτοβουλίες των βιομηχανικών επιχειρήσεων για την προστασία του περιβάλλοντος. Το επίμαχο διατακτικό κείμενο, όπως προκύπτει από το άρθρο 15, παράγραφος 1, του περιφερειακού νόμου 47, της 3ης Ιουνίου

1978, τροποποιήθηκε με το άρθρο 7 του περιφερειακού νόμου 23, της 8ης Απριλίου 1982 και στη συνέχεια με το άρθρο 34 του περιφερειακού νόμου 2, της 20ής Ιανουαρίου 1992. Το κείμενο αυτό εγκρίθηκε από την Επιτροπή [έγγραφο SG (92) D/18803, της 22ας Δεκεμβρίου 1992] και υιοθετήθηκε τελικώς από τον περιφερειακό νόμο 3, της 3ης Φεβρουαρίου 1993. Το άρθρο 15, παράγραφος 1, του περιφερειακού νόμου 47, της 3ης Ιουνίου 1978, όπως τροποποιήθηκε για τελευταία φορά με τον περιφερειακό νόμο 3, της 3ης Φεβρουαρίου 1993, προβλέπει:

«Παρέχεται η άδεια στις περιφερειακές αρχές να χορηγούν στις ασκούσες επί δύο τουλάχιστον έτη δραστηριότητες βιομηχανικές επιχειρήσεις, οι οποίες σχεδιάζουν να θέσουν σε λειτουργία ή να τροποποιήσουν μεθόδους και εγκαταστάσεις παραγωγής με σκοπό τη μείωση της ποσότητας ή της επικινδυνότητας των παραγομένων απορριμμάτων, αποβλήτων και εκπομπών ή των ηχητικών οχλήσεων ή τη βελτίωση της ποιότητας των συνθηκών εργασίας, σύμφωνα με τα καθορισμένα από τη νομοθεσία του τομέα νέα τεχνικά πρότυπα, οικονομική αρωγή η οποία φθάνει, κατ' ανώτατο όριο, το 20 % σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιδοτήσεως των κριθεισών ως επιλέξιμων δαπανών.»

14 Το 1998, η ιταλική Αυτόνομη Περιφέρεια της Friuli-Venezia Giulia ψήφισε νέες πιστώσεις για την ενίσχυση του εγκριθέντος από την Επιτροπή το 1992 καθεστώτος ενισχύσεων. Το άρθρο 27, στοιχείο γ', σημείο 16, του περιφερειακού νόμου 3, της 12ης Φεβρουαρίου 1998, για την επαναχρηματοδότηση του περιφερειακού νόμου 2, της 20ής Ιανουαρίου 1992, προέβλεπε πιστώσεις από τον προϋπολογισμό ύψους 4 500 εκατομμυρίων ιταλικών λιρών (ITL) ετησίως, για την περίοδο 1998-2000. Αυτό το μέτρο επαναχρηματοδοτήσεως εγκρίθηκε με την απόφαση SG (98) D/7785 της Επιτροπής, της 18ης Σεπτεμβρίου 1998.

15 Η επιχείρηση Ferriere Nord SpA (στο εξής: Ferriere) ασκεί δραστηριότητες στον τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, της κατασκευής μηχανών και της μεταλλουργίας, με έδρα το Osoppo, στην Αυτόνομη Περιφέρεια της Friuli-Venezia Giulia. Η εν λόγω επιχείρηση κατασκευάζει προϊόντα σιδήρου και χάλυβα εκ των οποίων ορισμένα εμπίπτουν στη Συνθήκη ΕΚΑΧ και άλλα στη Συνθήκη ΕΚ. Η εν λόγω επιχείρηση, η οποία είναι ένας από τους κύριους Ευρωπαίους παραγωγούς δομικών πλεγμάτων, πραγματοποίησε το 1999 κύκλο εργασιών ύψους 210 800 000 ευρώ, εκ των οποίων το 84 % στην Ιταλία, το 11 % στην υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση και το 5 % στον υπόλοιπο κόσμο.

16 Με έγγραφο της 26ης Μαρτίου 1997, η Ferriere ζήτησε από την Αυτόνομη Περιφέρεια της Friuli-Venezia Giulia, με έγγραφο οικονομική συνδρομή, βάσει του άρθρου 15 του περιφερειακού νόμου 47, της 3ης Ιουνίου 1978, όπως είχε τροποποιηθεί, με σκοπό την κατασκευή νέας μονάδας για την παραγωγή δομικών πλεγμάτων, παραγωγή που αποτελούσε τεχνολογικό νεωτερισμό και μπορούσε να μειώσει τις ρυπαντικές και ηχητικές εκπομπές και να βελτιώσει τις συνθήκες εργασίας. Η συνολική επένδυση ανερχόταν στα 20 δισεκατομμύρια ITL.

17 Με περιφερειακό διάταγμα της 8ης Οκτωβρίου 1998, η Αυτόνομη Περιφέρεια της Friuli-Venezia Giulia αποφάσισε να χορηγήσει στη Ferriere αρωγή ίση προς το 15 % του επιτρεπομένου κόστους, συγκεκριμένα 1 650 000 000 ITL (852 154 ευρώ).

18 Με έγγραφο της 18ης Φεβρουαρίου 1999, που η Γενική Διεύθυνση «Ανταγωνισμός» της Επιτροπής έλαβε στις 25 Φεβρουαρίου 1999, οι ιταλικές αρχές γνωστοποίησαν στην εν λόγω υπηρεσία, στο πλαίσιο της διαδικασίας συστηματικής γνωστοποίησεως των σχεδίων μεταφοράς δημοσίων πόρων προς όφελος επιχειρήσεων της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, όπως προβλέπεται από το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως 2496/96, την πρόθεσή τους να χορηγήσουν στην επιχείρηση βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα Ferriere κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, κατ' εφαρμογήν του περιφερειακού νόμου 47, της 3ης Ιουνίου 1978, όπως έχει τροποποιηθεί.

19 Η γνωστοποίηση αφορούσε ενισχύσεις για επενδύσεις για εγκαταστάσεις συνεχούς χυτεύσεως και για νέα εγκατάσταση παραγωγής δομικών πλεγμάτων. Η καταβολή της ενισχύσεως σχετικά με αυτή τη δεύτερη επένδυση ανεστάλη από τις ιταλικές αρχές προκειμένου να προληφθούν τα προβλήματα που θα δημιουργούσε τυχόν επιστροφή ποσών σε περίπτωση κοινοτικής αποφάσεως κηρύσσουσας την ενίσχυση ασύμβατη.

20 Με έγγραφο της 3ης Ιουνίου 1999, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Ιταλική Δημοκρατία την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 6, παράγραφος 5, της αποφάσεως 2496/96, σχετικά με την ενίσχυση C-35/99 — Ιταλία — Ferriere Nord (ΕΕ 1999, C 288, σ. 39).

21 Οι ιταλικές αρχές ανέφεραν στην Επιτροπή, με έγγραφο της 3ης Ιουνίου 1999 της Αυτόνομης Περιφέρειας της Friuli-Venezia Giulia προς τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ιταλίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ότι η επένδυση σχετικά με τη μονάδα ελάσεως ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚ, και τούτο για τον λόγο ότι το δομικό πλέγμα που κατασκευαζόταν με τον εξοπλισμό αυτό δεν αποτελεί προϊόν ΕΚΑΧ, ότι ικανοποιούσε τους στόχους προστασίας της υγείας και του περιβάλλοντος και ότι το σχετικό μέτρο εντασσόταν στο πλαίσιο του σημείου 3.2.1 του πλαισίου του 1994.

22 Η Ferriere και η European Independent Steelworks Association (EISA) ισχυρίστηκαν επίσης, με έγγραφα, αντιστοίχως, της 5ης και της 4ης Νοεμβρίου 1999, ότι το ενδεδειγμένο για την εξέταση του μέτρου ενισχύσεως νομικό πλαίσιο ήταν η Συνθήκη ΕΚ.

23 Με έγγραφο της 25ης Ιουλίου 2000, οι ιταλικές αρχές δήλωσαν στην Επιτροπή ότι, κατόπιν αιτήσεως της Ferriere, απέσυραν το μέρος της γνωστοποιήσεως σχετικά με την επένδυση ΕΚΑΧ, αναφορικά με εγκαταστάσεις συνεχούς χυτεύσεως και επιβεβαίωναν το μέρος της γνωστοποιήσεως σχετικά με την επένδυση για τη μονάδα ελάσεως, που αφορούσε εκτός ΕΚΑΧ προϊόντα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, ζητώντας από την Επιτροπή να αποφανθεί, βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, επί του συμβατού του σχεδίου με την κοινή αγορά.

24 Με έγγραφο της 14ης Αυγούστου 2000, η Επιτροπή κοινοποίησε στην Ιταλική Δημοκρατία την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ σχετικά με την ενίσχυση C-45/00 — Ιταλία — Ferriere Nord SpA, για επενδύσεις σε νέα μονάδα έλασης για την παραγωγή συγκολλητών χαλύβδινων πλεγμάτων (ΕΕ 2000, C 315, σ. 4). Στην απόφαση εκείνη, η Επιτροπή ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι, δεδομένου ότι η Ferriere δεν κρατούσε χωριστά λογιστικά στοιχεία για τις δραστηριότητές της ανάλογα με το αν αυτές ενέπιπταν στη Συνθήκη ΕΚΑΧ ή στη Συνθήκη ΕΚ, έπρεπε να βεβαιωθεί ότι η ενίσχυση δεν θα ήταν προς όφελος των δραστηριοτήτων ΕΚΑΧ.

25 Η Ferriere υπέβαλε τις παρατηρήσεις της με έγγραφο της 13ης Νοεμβρίου 2000, με το οποίο υπογράμμισε τον διαχωρισμό μεταξύ των δραστηριοτήτων ΕΚΑΧ και των δραστηριοτήτων ΕΚ, ενώ τόνισε τη σημασία του περιβαλλοντικού σκοπού της επένδυσής της, τονίζοντας ότι η ενίσχυση ενέπιπτε στο εγκριθέν το 1992 καθεστώς και ήταν σύμφωνη προς το σημείο 3.2.1 του πλαισίου του 1994.

26 Με έγγραφο της 4ης Δεκεμβρίου 2000 προς την Επιτροπή, η UK Iron and Steel Association δήλωσε ότι η ενίσχυση έπρεπε να εξεταστεί από πλευράς των διατάξεων ΕΚΑΧ και ότι η σχεδιαζόμενη επένδυση είχε προδήλως οικονομικό σκοπό.

27 Με έγγραφο της 15ης Ιανουαρίου 2001, η Ιταλική Δημοκρατία ισχυρίστηκε εκ νέου ότι η ενίσχυση έπρεπε να εκτιμηθεί από πλευράς της Συνθήκης ΕΚ.

28 Η Επιτροπή εξέδωσε, στις 28 Μαρτίου 2001, την απόφαση 2001/829/ΕΚ, ΕΚΑΧ, για την κρατική ενίσχυση την οποία η Ιταλία προτίθεται να εφαρμόσει υπέρ της Ferriere Nord SpA (ΕΕ L 310, σ. 22, στο εξής προσβαλλομένη απόφαση).

29 Η Επιτροπή αναφέρει, στην προσβαλλομένη απόφαση, ότι το δομικό πλέγμα, το οποίο θα κατασκευάζεται σε χωριστή εγκατάσταση της επιχειρήσεως, μέσω της νέας μονάδας ελάσεως, δεν αποτελεί προϊόν ΕΚΑΧ και ότι η ενίσχυση πρέπει, όπως είναι επόμενο, να εκτιμηθεί από πλευράς διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ. Το εν λόγω κοινοτικό όργανο συμπεραίνει ότι η σχεδιαζομένη οικονομική ενίσχυση αποτελεί κρατική ενίσχυση.

30 Η Επιτροπή εκτιμά ότι μια επένδυση, που προορίζεται για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μιας επιχειρήσεως και την αντικατάσταση ενός απηρχαιωμένου εξοπλισμού, αιτιολογείται κατ' ουσίαν από οικονομικούς λόγους, ότι η επένδυση αυτή οπωσδήποτε θα πραγματοποιούνταν και, επομένως, δεν δικαιολογείται η

χορήγηση ενισχύσεως για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι θετικές, από την άποψη της προστασίας του περιβάλλοντος και των συνθηκών εργασίας συνέπειές της είναι συμφυείς σε μια νέα εγκατάσταση. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, ελλείψει δεσμευτικών οικολογικών προτύπων που να επιβάλλουν την κατασκευή νέας μονάδας ελάσεως, η ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εξατομικευμένη εφαρμογή ήδη εγκριθέντος καθεστώτος. Τέλος, το εν λόγω κοινοτικό όργανο ισχυρίζεται ότι, έστω και αν ο περιβαλλοντικός σκοπός θεωρηθεί ως πρωταρχικός, δεν μπορεί να γίνει διάκριση, στο πλαίσιο του συνολικού κόστους της επενδύσεως, το μέρους που αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, όπως επιβάλλει το πλαίσιο του 2001.

31 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αποφαίνεται ότι η ενίσχυση είναι ασύμβατη με την κοινή αγορά και δεν μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή. Καλεί την Ιταλική Δημοκρατία να συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή και κηρύσσει περατωθείσα την κινηθείσα σχετικά με την ενίσχυση C 35/99 — Ιταλία — Ferriere Nord διαδικασία (βλ. ανωτέρω σκέψη 20).

Διαδικασία

32 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 31 Ιουλίου 2001, η Ferriere άσκησε την υπό κρίση προσφυγή βάσει του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, του άρθρου 235 ΕΚ και του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.

33 Στις 22 Νοεμβρίου 2001, η Ιταλική Δημοκρατία άσκησε παρέμβαση υπέρ της προσφεύγουσας. Με διάταξη της 14ης Ιανουαρίου 2002, ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος έκανε δεκτή την παρέμβαση αυτή.

34 Με απόφαση του Πρωτοδικείου της 2ας Ιουλίου 2003 (ΕΕ C 184, σ. 32), ο εισηγητής εν προκειμένω δικαστής τοποθετήθηκε, για την περίοδο από 1ης Οκτωβρίου 2003 έως 31 Αυγούστου 2004, στο τέταρτο πενταμελές τμήμα, στο οποίο και αναπέμφθηκε, όπως ήταν επόμενο, η υπόθεση.

35 Με μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας που γνωστοποιήθηκε στους διαδίκους στις 28 Οκτωβρίου 2003, το Πρωτοδικείο ζήτησε από την Επιτροπή και την Ιταλική Δημοκρατία να προσκομίσουν νομοθετικά και διοικητικά κείμενα σχετικά με το εγκριθέν το 1992 καθεστώς ενισχύσεων και να δηλώσουν αν στα κείμενα αυτά είχαν επέλθει, μεταγενέστερα, τροποποιήσεις. Το Πρωτοδικείο ζήτησε επίσης από την προσφεύγουσα να αναφέρει τα στοιχεία που επέτρεπαν, κατ' αυτήν, τον διαχωρισμό του μέρους του κόστους της επενδύσεως που συνδεόταν με την προστασία του περιβάλλοντος.

36 Στα αιτήματα του Πρωτοδικείου οι διάδικοι απάντησαν με έγγραφα της 26ης Νοεμβρίου 2003.

37 Οι διάδικοι ανέπτυξαν προφορικώς τις θέσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 15ης Ιανουαρίου 2004.

Αιτήματα των διαδίκων

38 Η Ferriere ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·

— να υποχρεώσει την Επιτροπή στην αποκατάσταση της προκληθείσας σ' αυτήν από την εν λόγω απόφαση ζημίας καθώς και στην καταβολή τόκων, στο ισχύον στην Ιταλία νόμιμο επιτόκιο, καθώς και να ληφθεί υπόψη, στο ποσό θα επιδικασθεί εν προκειμένω, η υποτίμηση του νομίσματος, δοθέντος ότι τα δύο αυτά στοιχεία πρέπει να υπολογιστούν επί του ποσού της ενισχύσεως ύστερα από την ημερομηνία της 26ης Απριλίου 1999·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

39 Η Ιταλική Δημοκρατία ζητεί από το Πρωτοδικείο να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση.

40 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως

41 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Ferriere προβάλλει σχετικούς με τη διαδικασία καθώς και ουσιαστικούς λόγους.

Επί της διαδικασίας

42 Η προσφεύγουσα αναπτύσσει έξι σχετικούς με τη διαδικασία λόγους, αντλούμενους από το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε νομίμως να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως της ενισχύσεως, ότι δεν τήρησε τις διαδικαστικές προθεσμίες, ότι προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας, παραβίασε την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, την αρχή της χρηστής διοικήσεως και παρέβη την υποχρέωσή της να αιτιολογήσει την απόφασή της.

Επί του πρώτου σχετικού με τη διαδικασία λόγου που αντλείται από το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε νομίμως να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως της ενισχύσεως.

— Επιχειρήματα των διαδίκων

43 Η Ferriere υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρανόμως κίνησε την επίσημη διαδικασία, για πρώτη φορά, στις 3 Ιουνίου 1999, και, για δεύτερη φορά, στις 14 Αυγούστου 2000, και τούτο εφόσον η επίμαχη ενίσχυση αποτελεί μέτρο εφαρμογής εγκριθέντος καθεστώτος. Η Επιτροπή όφειλε να έχει κλείσει τον σχετικό φάκελο, που είχε εκ λάθους κοινοποιηθεί, αφού είχε διαπιστώσει τη συμφωνία του προς το εγκριθέν διατακτικό κείμενο. Έτσι, η κίνηση, υπό τις προκείμενες περιστάσεις, της επίσημης διαδικασίας συνιστά παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας του δικαίου.

44 Η Ιταλική Δημοκρατία, που ισχυρίζεται τη διάπραξη καταχρήσεως εξουσίας, διατείνεται ότι η Επιτροπή όφειλε να περιοριστεί στη λήψη υπόψη της γνωστοποιήσεως χωρίς να την εξετάσει ως ατομική ενίσχυση.

45 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι νομίμως κίνησε την επίσημη διαδικασία εξετάσεως. Αφενός, ισχυρίζεται ότι οι ιταλικές αρχές προέβησαν στη γνωστοποίηση της ενισχύσεως κατόπιν αιτήσεως της Αυτόνομης Περιφέρειας της Friuli-Venezia Giulia, θεωρώντας ότι η ενίσχυση δεν καλυπτόταν από το εγκριθέν καθεστώς, ότι, όσον αφορά τη δεύτερη γνωστοποίηση, της 25ης Ιουλίου 2000, η Ιταλική Κυβέρνηση της ζήτησε να λάβει θέση επί ενός νέου σχεδίου ενισχύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, και ότι, εφόσον ουδόλως υποστηρίχθηκε ότι η ενίσχυση καλυπτόταν από το εγκριθέν καθεστώς, δεν είχε κανένα λόγο να προβεί σε άλλες έρευνες. Αφετέρου, οι ιταλικές αρχές είχαν δηλώσει, ήδη από τη γνωστοποίηση της ενισχύσεως, ότι, αντίθετα προς ό,τι επέβαλε το εγκριθέν καθεστώς, δεν υφίσταντο δεσμευτικά πρότυπα. Η Επιτροπή προσθέτει ότι, έχοντας διαπιστώσει, κατόπιν ελέγχου, ότι το σχέδιο ενισχύσεως δεν καλυπτόταν από υφιστάμενο καθεστώς, στη συνέχεια, το επανεξέτασε υπό το φως της ισχύουσας νομοθεσίας.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

46 Δεν αμφισβητείται ότι στις ιταλικές αρχές κοινοποιήθηκαν, διαδοχικώς, στις 3 Ιουνίου 1999 και στις 14 Αυγούστου 2000, δύο αποφάσεις περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας.

47 Από το έγγραφο της Επιτροπής της 22ας Δεκεμβρίου 1992, που έχει προαναφερθεί στη σκέψη 13 ανωτέρω, για την έγκριση του καθεστώτος ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, που είχε σχεδιαστεί από την Αυτόνομη Περιφέρεια της Friuli-Venezia Giulia, προκύπτει ότι η Επιτροπή αποφάνθηκε στο πλαίσιο των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ, βάσει των οποίων της είχε γνωστοποιηθεί από τις ιταλικές αρχές, στις 23 Ιανουαρίου του ιδίου έτους, το επίμαχο καθεστώς, και όχι στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

48 Έτσι, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως 2496/96, που προβλέπουν την ενημέρωση της Επιτροπής σχετικά με τα σχέδια ενισχύσεων αναφορικά με τα οποία το εν λόγω κοινοτικό όργανο έχει ήδη αποφανθεί βάσει της Συνθήκης ΕΚ, οι ιταλικές αρχές γνωστοποίησαν, στις 18 Φεβρουαρίου 1999, το σχέδιο της ενισχύσεως για την προστασία του περιβάλλοντος που είχαν την πρόθεση να χορηγήσουν στην προσφεύγουσα. Το ότι στη γνωστοποίηση εκείνη αναφερόταν ότι η ενίσχυση χορηγούνταν κατ' εφαρμογήν του περιφερειακού νόμου 47, της 3ης Ιουνίου 1978, όπως τροποποιήθηκε με τον περιφερειακό νόμο 2, της 2ας Ιανουαρίου 1992 «που είχε γνωστοποιηθεί τότε στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα με ευνοϊκή κατάληξη», στερείται σημασίας, εφόσον η έγκριση είχε γίνει στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚ, ενώ οι προπαρατεθείσες διατάξεις της αποφάσεως 2496/96 υποχρέωναν, σε μια τέτοια περίπτωση, το οικείο κράτος μέλος να γνωστοποιήσει σχέδιο ενισχύσεως εμπίπτον στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

49 Καθώς της υποβλήθηκε ένα τέτοιο σχέδιο, η Επιτροπή, εφόσον διατηρούσε αμφιβολίες σχετικά με το συμβατό του με τις διατάξεις της αποφάσεως 2496/96 σχετικά με τις ενισχύσεις στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα, ηδύνατο νομίμως, κατ' εφαρμογήν του προπαρατεθέντος, στη σκέψη 5 ανωτέρω, άρθρου 6, παράγραφος 5, της αποφάσεως αυτής, να κινήσει την επίσημη διαδικασία, πράγμα που έπραξε στις 3 Ιουνίου 1999.

50 Επομένως, η Ferriere δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρανόμως κίνησε, την πρώτη φορά, την επίσημη διαδικασία.

51 Προκειμένου περί της δεύτερης κινήσεως της επίσημης διαδικασίας, πρέπει να υπομνηστεί ότι η Επιτροπή, όταν βρίσκεται ενώπιον ατομικής ενισχύσεως ως προς την οποία υποστηρίζεται ότι χορηγήθηκε κατ' εφαρμογήν ήδη εγκεκριμένου καθεστώτος, δεν μπορεί, ευθύς εξ αρχής, να το εξετάσει σε σχέση με τη Συνθήκη. Πριν από την κίνηση οποιασδήποτε διαδικασίας, το εν λόγω κοινοτικό όργανο οφείλει να ελέγξει αν η ενίσχυση καλύπτεται από το γενικό καθεστώς και πληροί τους όρους που έχουν καθοριστεί με την εγκριτική αυτού απόφαση. Αν δεν ενεργούσε έτσι, η Επιτροπή θα μπορούσε, κατά την εξέταση κάθε ατομικής ενισχύσεως, να αναθεωρεί την εγκριτική του καθεστώτος ενισχύσεων απόφασή της, η οποία ήδη προϋπέθετε εξέταση από πλευράς του άρθρου 87 ΕΚ, διακυβεύοντας έτσι τις αρχές της ασφάλειας του δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Επομένως, μια ενίσχυση, η οποία αποτελεί αυστηρή και προβλέψιμη εφαρμογή των τεθεισών με την εγκριτική του γενικού καθεστώτος απόφαση προϋποθέσεων θεωρείται ως υφιστάμενη ενίσχυση, που δεν υπάρχει λόγος να γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή ούτε να εξετασθεί από πλευράς του άρθρου 87 ΕΚ (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Μαΐου 2002, C-321/99 P, ARAP κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-4287, σκέψη 83, καθώς και η παρατιθέμενη σ' αυτή νομολογία).

52 Εν προκειμένω, όταν οι ιταλικές αρχές απέσυραν ένα μέρος της πρώτης γνωστοποιήσεως και επιβεβαίωσαν το μέρος που αφορούσε την ενίσχυση για τη μονάδα ελάσεως, στις 25 Ιουλίου 2000, όπως έχει προαναφερθεί στη σκέψη 23 ανωτέρω, ζήτησαν ρητώς από την Επιτροπή να λάβει θέση επί του συμβατού του σχεδίου ενισχύσεως με την κοινή αγορά, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, που αφορά τις νέες ενισχύσεις και όχι στο πλαίσιο της μόνιμης συνεργασίας της Επιτροπής με τα κράτη μέλη που έχει καθιερωθεί με το άρθρο 88, παράγραφος 1, ΕΚ, που αφορά την περίπτωση των υφισταμένων ενισχύσεων.

53 Επιπλέον, μολονότι το έγγραφο της Αυτόνομης Περιφέρειας της Friuli-Venezia Giulia, της 15ης Φεβρουαρίου 1999, που είχε επισυναφθεί στη γνωστοποίηση της 18ης Φεβρουαρίου 1999, που εξακολουθούσε να ισχύει για το μέρος της διατηρηθείσας σε ισχύ γνωστοποιήσεως, έκανε αναφορά στο εγκριθέν καθεστώς,

οι ιταλικές αρχές δεν υποστήριζαν ότι η ενίσχυση σχετικά με την επένδυση της Ferriere αποτελούσε μέτρο εφαρμογής του εν λόγω καθεστώτος. Εξάλλου, και ως εκ του περισσού, μολονότι το προπαρατεθέν στη σκέψη 13 ανωτέρω εγκριθέν καθεστώς αφορά τις επενδύσεις που παρέχουν βελτιώσεις από την άποψη της προστασίας του περιβάλλοντος ή των συνθηκών εργασίας «σύμφωνα με τα νέα πρότυπα που έχουν καθοριστεί από τη νομοθεσία του τομέα» το προμνημονευθέν έγγραφο διευκρίνιζε ότι η Ferriere δεν υπόκεινταν σε δεσμευτικά πρότυπα ή άλλες νομικές υποχρεώσεις, πράγμα που επέτρεπε τη διατήρηση, prima facie, αμφιβολιών σχετικά με την αντιστοιχία μεταξύ του γνωστοποιηθέντος σχεδίου και του εγκριθέντος καθεστώτος.

54 Υπό τις περιστάσεις αυτές και ενόψει του διφορούμενου χαρακτήρα του εγγράφου της 15ης Φεβρουαρίου 1999 καθώς και του γεγονότος ότι οι ιταλικές αρχές δεν υποστήριξαν, κατά τη δεύτερη γνωστοποίηση τους, ότι το χορηγηθέν στη Ferriere μέτρο ενισχύσεως αποτελούσε μέτρο εφαρμογής του εγκριθέντος καθεστώτος, και τούτο μολονότι οι ίδιες αυτές αρχές είχαν λάβει δύο φορές την πρωτοβουλία να υποβάλουν στην κρίση της Επιτροπής το επίμαχο σχέδιο ενισχύσεως, γνωστοποιώντας το τη δεύτερη φορά βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, ως νέα ενίσχυση, σχετικά με το συμβατό της οποίας ρητώς ζητούσαν από την Επιτροπή, με το έγγραφό τους της 25ης Ιουλίου 2000, να αποφανθεί, δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή ενήργησε παράνομα κινώντας, για δεύτερη φορά, την επίσημη διαδικασία.

55 Η αναφορά της Ferriere και της Ιταλικής Δημοκρατίας στις υποθέσεις τις γνωστές ως «Italgrani» και «Tirrenia», που είχαν προηγουμένως κριθεί από το Δικαστήριο (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-47/91, Ιταλία κατά Επιτροπής, γνωστή ως «Italgrani», Συλλογή 1994, σ. I-4635, και της 9ης Οκτωβρίου 2001, C-400/99, Ιταλία κατά Επιτροπής, γνωστή ως «Tirrenia», Συλλογή 2001, σ. I-7303), ουδεμία σχέση έχει με το παρόν ζήτημα. Στις υποθέσεις εκείνες, η Επιτροπή είχε κινήσει την επίσημη διαδικασία κατόπιν καταγγελιών και η Ιταλική Κυβέρνηση υποστήριζε ότι οι χορηγηθείσες στις σχετικές επιχειρήσεις ενισχύσεις καλύπτονταν, όσον αφορά την περίπτωση Italgrani, από εγκριθέν καθεστώς, ενώ, όσον αφορά την περίπτωση Tirrenia, από σύμβαση του δημοσίου, οπότε επρόκειτο για υφιστάμενες ενισχύσεις (προπαρατεθείσες αποφάσεις Italgrani, σκέψεις 6 και 12, και Tirrenia, σκέψεις 8, 24 και 25). Με την απόφασή του Italgrani, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η αμφισβήτηση από την Επιτροπή «ενισχύσεων που ήσαν απολύτως σύμφωνες προς την απόφαση περί εγκρίσεως» θα συνιστούσε διακύβευση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου (προπαρατεθείσα απόφαση Italgrani, σκέψη 24).

56 Η συλλογιστική που ακολούθησε τότε το Δικαστήριο δεν φαίνεται να μπορεί να ισχύσει στην υπό κρίση υπόθεση η οποία αφορά ατομική ενίσχυση γνωστοποιηθείσα στην Επιτροπή ως νέα ενίσχυση, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ.

57 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η Ferriere δεν μπορεί βασίμως ούτε να υποστηρίζει ότι η επίσημη διαδικασία κινήθηκε παρανόμως ούτε να προβάλλει προσβολή των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου. Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σχετικού με τη διαδικασία λόγου που αντλείται από το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν τήρησε τις διαδικαστικές προθεσμίες

— Επιχειρήματα των διαδίκων

58 Η Ferriere διατείνεται ότι η Επιτροπή δεν έχει τηρήσει τις διαδικαστικές προθεσμίες που προβλέπονται σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, και τούτο από δύο απόψεις. Αφενός, η Επιτροπή ξεκίνησε την επίσημη διαδικασία στις 3 Ιουνίου 1999, τρεις και πλέον μήνες μετά τη γνωστοποίηση ενώ όφειλε, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τη νομολογία, να λάβει απόφαση εντός προθεσμίας δύο μηνών μετά την γνωστοποίηση της ενισχύσεως. Αφετέρου, η Επιτροπή δεν έχει τηρήσει την προθεσμία των 18 μηνών που της τάσσει το άρθρο 7, παράγραφος 6, του κανονισμού 659/99 για να λάβει απόφαση μετά την κίνηση επίσημης διαδικασίας, και τούτο εφόσον κύλησαν 20 μήνες πριν την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η Ferriere προσθέτει ότι, μολονότι η προθεσμία των 18 μηνών δεν είναι επιτακτική, αυτή μπορεί να παραταθεί μόνον κατόπιν κοινής συμφωνίας μεταξύ Επιτροπής και οικείου κράτους μέλους.

59 Η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η καθυστέρηση που σημειώθηκε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως συνιστά παράβαση του άρθρου 7,

παράγραφος 6, του κανονισμού 659/1999, ενώ αυτή δεν συμφώνησε για την παράταση της προθεσμίας όσον αφορά την περάτωση της επίσημης διαδικασίας. Εξάλλου, η παρεμβαίνουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας κηρύσσοντας περατωθείσα, με το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τη διαδικασία που είχε κινηθεί στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ κατόπιν της γνωστοποιήσεως της 18ης Φεβρουαρίου 1999.

60 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο λόγος που αντλείται από το υπερβολικό διάστημα χρόνου που διήρκησε η διαδικασία δεν είναι βάσιμος. Όσον αφορά την κίνηση της επίσημης διαδικασίας, το εν λόγω κοινοτικό όργανο παρατηρεί ότι η αρχική γνωστοποίηση έγινε βάσει κανόνων που αποδείχθηκαν απρόσφοροι, πράγμα που δεν μπορούσε να την υποχρεώσει να αντιδράσει εντός της κανονικώς ισχύουσας προθεσμίας των δύο μηνών και ότι οι ιταλικές αρχές δεν την είχαν ενημερώσει σχετικά με την πρόθεσή τους να θέσουν σε εφαρμογή την ενίσχυση. Όσον αφορά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προθεσμία των 18 μηνών του άρθρου 7, παράγραφος 6, του κανονισμού 659/1999 δεν είναι επιτακτική. Επιπλέον, δεδομένου ότι η προσβαλλομένη απόφαση της 28ης Μαρτίου 2001 στηρίζεται στη δεύτερη απόφαση για κίνηση της επίσημης διαδικασίας, της 14ης Αυγούστου 2000, η πραγματική διάρκεια της διαδικασίας ήταν επτάμισι μήνες.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

61 Όσον αφορά την πρώτη απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας, πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι ασκούσες επιρροή διατάξεις, προκειμένου περί γνωστοποιήσεως πραγματοποιηθείσας στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ, είναι αυτές του άρθρου 6, παράγραφος 6, της αποφάσεως 2496/96 και όχι, όπως κακώς διατείνονται οι διάδικοι, αυτές του άρθρου 4, παράγραφος 5, το κανονισμού 659/1999, οι οποίες ισχύουν για τη δεύτερη γνωστοποίηση.

62 Το άρθρο 6, παράγραφος 6, της αποφάσεως 2496/96 προβλέπει προθεσμία δύο μηνών πέραν της οποίας, ελλείψει κινήσεως επίσημης διαδικασίας, τα σχεδιασθέντα μέτρα ενισχύσεων μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή υπό την προϋπόθεση ότι το

κράτος μέλος έχει προηγουμένως ενημερώσει σχετικώς την Επιτροπή. Η διάταξη αυτή δεν τάσσει στην Επιτροπή προθεσμία υπό την απειλή ακυρότητας, πλην όμως, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοικήσεως, την καλεί να ενεργήσει με επιμέλεια και επιτρέπει στο οικείο κράτος μέλος να θέσει σε εφαρμογή τα μέτρα ενισχύσεως μετά την παρέλευση προθεσμίας δύο μηνών, υπό την επιφύλαξη ότι αυτό έχει προηγουμένως ενημερώσει σχετικώς την Επιτροπή (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 1973, 120/73, Lorenz, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 815, σκέψη 6, και της 20ής Μαρτίου 1984, 84/82, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 1451, σκέψη 11).

63 Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι οι ιταλικές αρχές δεν ενημέρωσαν την Επιτροπή σχετικά με την πρόθεσή τους να καταβάλουν την επίμαχη ενίσχυση. Η παρεμβαίνουσα δεν δικαιούται να ισχυρίζεται ότι δεν συμφώνησε για τη χορήγηση στην Επιτροπή «παρατάσεως» της προθεσμίας, δεδομένου ότι τέτοιος μηχανισμός δεν προβλέπεται από το άρθρο 6, παράγραφος 6, της αποφάσεως 2496/96. Επιπλέον, μολονότι η Επιτροπή, η οποία είχε λάβει τη γνωστοποίηση της 25ης Φεβρουαρίου 1999, κίνησε την επίσημη διαδικασία μόλις στις 3 Ιουνίου 1999, δηλαδή τρεις μήνες και εννέα ημέρες αργότερα, η προθεσμία αυτή, κατά τη διάρκεια της οποίας οι ιταλικές αρχές δεν εμφανίστηκαν στην Επιτροπή σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από την προπαρατεθείσα διάταξη εκτελεστικές λεπτομέρειες, δεν φαίνεται να είναι, υπό τις προκείμενες περιστάσεις, υπερβολική. Εν πάση περιπτώσει, από τις διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 6, της αποφάσεως 2496/96 δεν προκύπτει ότι μια επίσημη διαδικασία που έχει κινηθεί δύο και πλέον μήνες μετά τη γνωστοποίηση πάσχει εκ του λόγου αυτού από ακυρότητα.

64 Κατά συνέπεια, δεν μπορεί η Ferriere βασίμως να υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση είναι παράνομη λόγω εκπρόθεσμης κινήσεως της επίσημης διαδικασίας.

65 Όσον αφορά το διάστημα που μεσολάβησε μέχρι η Επιτροπή να εκδώσει την προσβαλλομένη απόφαση, το προπαρατεθέν, στη σκέψη 4 ανωτέρω, άρθρο 7, παράγραφος 6, του κανονισμού 659/1999, που ίσχυε για το επίμαχο μέτρο ενισχύσεως, προβλέπει ότι η Επιτροπή οφείλει να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να λάβει απόφαση εντός προθεσμίας 18 μηνών, υπολογιζομένης από την κίνηση της διαδικασίας, προθεσμία που μπορεί να παραταθεί κατόπιν κοινής συμφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους.

66 Η προθεσμία αυτή εφαρμόζεται, εν προκειμένω, στη διαδικασία που ακολούθησε τη δεύτερη γνωστοποίηση, που έγινε βάσει της Συνθήκης ΕΚ, και όχι, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, αυτήν που ακολούθησε την πρώτη γνωστοποίηση, που έγινε βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ.

67 Βεβαίως, η προσβαλλομένη απόφαση αφορά και τις δύο Συνθήκες, μνημονεύει την πρώτη γνωστοποίηση, που έγινε στις 25 Φεβρουαρίου 1999, βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ, ενώ, στο άρθρο της 3, κηρύσσει περαιωθείσα τη διαδικασία που είχε κινηθεί κατόπιν αυτής της γνωστοποιήσεως. Όμως, με τη δεύτερη γνωστοποίηση ανακλήθηκε, στις 25 Ιουλίου 2000, η πρώτη γνωστοποίηση στο μέτρο που αφορούσε τα σχέδια ενισχύσεως ΕΚΑΧ τα οποία μνημόνευε. Υποκαθιστώντας την προηγούμενη, αυτή η δεύτερη γνωστοποίηση επιβεβαίωσε την υποβολή στην κρίση της Επιτροπής του επίμαχου σχεδίου ενισχύσεως, συνδέοντάς το, αυτή τη φορά, με τη Συνθήκη ΕΚ. Επί του σημείου αυτού, οι ιταλικές αρχές διασαφήνισαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τα προβλήματα χαρακτηρισμού που είχαν τεθεί από τις παρεμβάσεις υπέρ επιχειρήσεων του τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, όπως η προσφεύγουσα, που ασκούσαν δραστηριότητες στο πεδίο των δύο Συνθηκών. Κατά τα λοιπά, η εκτίμηση της προθεσμίας που διέρρευσε μετά την πρώτη απόφαση για κίνηση της επίσημης διαδικασίας, στις 3 Ιουνίου 1999, θα έπρεπε να γίνει ενόψει της αποφάσεως 2496/96. Πάντως, η απόφαση αυτή δεν τάσσει προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να ληφθεί απόφαση μετά την κίνηση επίσημης διαδικασίας.

68 Κατά συνέπεια, με αφετηρία, ακριβώς, την απόφαση της 14ης Αυγούστου 2000 περί κινήσεως επίσημης διαδικασίας, απόφαση που ακολούθησε τη δεύτερη γνωστοποίηση του σχεδίου ενισχύσεως, με βάση τη Συνθήκη ΕΚ, πρέπει να εκτιμηθεί η διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας, και τούτο από πλευράς των επιταγών του κανονισμού 659/1999.

69 Δεδομένου ότι η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση στις 28 Μαρτίου 2001, δηλαδή εντός προθεσμίας επτά μηνών και δεκατεσσάρων ημερών μετά την κίνηση της επίσημης διαδικασίας, έχει τηρηθεί η μνημονευόμενη, στη σκέψη 65 ανωτέρω, προθεσμία των 18 μηνών που είναι ενδεικτική και παρατάσιμη. Επομένως, δεν μπορεί η προσφεύγουσα βασίμως να υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπερέβη τις προβλεπόμενες για την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως προθεσμίες. Εν

πάση περιπτώσει, έστω και αν υποτεθεί ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η ημερομηνία της πρώτης αποφάσεως περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας, στις 3 Ιουνίου 1999, η διάρκεια της διαδικασίας θα ήταν κατά τι μικρότερη των 22 μηνών, πράγμα που δεν συνιστά παράλογη υπέρβαση της προμνημονευθείσας ως ενδεικτικής προθεσμίας των 18 μηνών (απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Νοεμβρίου 2003, T-190/00, Regione Siciliana κατά Επιτροπής, μη δημοσιευθείσα ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 139).

70 Ούτε εξάλλου προκύπτει ότι η Επιτροπή παρέβη το καθήκον της καλόπιστης συνεργασίας με την Ιταλική Δημοκρατία, υπό τις προκείμενες περιστάσεις, που χαρακτηρίζονται από τη δυαδικότητα των δραστηριοτήτων της επιχειρήσεως και τη μοναδικότητα των λογιστικών της, ύστερα από την αποστολή των δύο διαδοχικών γνωστοποιήσεων, πρώτα σύμφωνα με τη Συνθήκη ΕΚΑΧ και, στη συνέχεια, σύμφωνα με τη Συνθήκη ΕΚ, και ενόψει της υποχρεώσεως της Επιτροπής για έλεγχο της ακριβούς φύσεως –ΕΚΑΧ ή ΕΚ– της τυγχάνουσας της σχετικής βοηθείας δραστηριότητας. Το άρθρο 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως, με το οποίο κηρύσσεται περατωθείσα η διαδικασία που κινήθηκε κατόπιν της γνωστοποιήσεως που έγινε στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚΑΧ, περιορίζεται, στην αλληλουχία αυτή, στην άντληση του αναγκαίου επίσημου συμπεράσματος βάσει της διαδικασίας που ξεκίνησε στις 3 Ιουνίου 1999.

71 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η Ferriere δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παρέβη τις διαδικαστικές προθεσμίες. Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου σχετικού με τη διαδικασία λόγου που αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

72 Η Ferriere υποστηρίζει ότι η Επιτροπή έχει προσβάλει τα δικαιώματα άμυνάς της στο πλαίσιο της εκ μέρους της εφαρμογής των διαδοχικών πλαισίων κρατικών ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος. Πράγματι, η Επιτροπή, έχοντας

κινήσει την επίσημη διαδικασία υπό την αιγίδα των κοινοτικών κανόνων του 1994, εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση βάσει του πλαισίου του 2001 χωρίς να καλέσει την Ιταλική Δημοκρατία και τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις ενόψει του νέου πλαισίου.

73 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας της εξετάσεως των κρατικών ενισχύσεων, μόνος δικαιούχος των δικαιωμάτων άμυνας είναι το κράτος μέλος που είναι ο αποδέκτης των αποφάσεων. Η καθής προσθέτει ότι η προσφεύγουσα ενημερώθηκε σχετικά με την κίνηση των επισήμων διαδικασιών εξετάσεως, ότι υπέβαλε, δύο φορές, παρατηρήσεις οι οποίες ελήφθησαν υπόψη και ότι μπορούσε να υποβάλει και νέες παρατηρήσεις, μετά τη δημοσίευση του πλαισίου του 2001. Εξάλλου, και μετά το νέο πλαίσιο, τα κριτήρια εκτιμήσεως παρέμειναν, κατ' ουσίαν, τα ίδια.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

74 Πρέπει κατ' αρχάς να σημειωθεί ότι ο προβληθείς από τη Ferriere λόγος πρέπει να εξεταστεί όχι από την άποψη των δικαιωμάτων άμυνας, των οποίων δικαιούχοι, σε θέματα κρατικών ενισχύσεων, είναι μόνον τα κράτη μέλη, αλλά έχοντας υπόψη το δικαίωμα που διαθέτουν, δυνάμει του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, οι «ενδιαφερόμενοι» να υποβάλλουν παρατηρήσεις κατά τη φάση εξετάσεως που μνημονεύεται στη διάταξη αυτή (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαρτίου 2003, Τ-228/99 και Τ-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale και Land Nordrhein-Westfalen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-435, σκέψεις 122 έως 125).

75 Δεν αμφισβητείται ότι, όταν δημοσιεύθηκε το πλαίσιο του 2001, οι ενδιαφερόμενοι είχαν ήδη υποβάλει τις παρατηρήσεις τους, ενόψει του πλαισίου του 1994. Όπως προκύπτει από το πλαίσιο του 2001, ιδίως από την εισαγωγή του, το τελευταίο αποτελεί συνέχεια του πλαισίου του 1994 και καθορίζει τη νέα προσέγγιση της Επιτροπής ενόψει των εξελίξεων που έχουν σημειωθεί, σε επίπεδο κρατών μελών καθώς και σε διεθνές επίπεδο, όσον αφορά τις έννοιες, τις ρυθμίσεις και τις πολιτικές σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Πάντως, έστω και αν

υποτεθεί ότι η Επιτροπή, πράγμα που αυτή θεωρεί δικαιολογημένο, μπορούσε νομίμως να εφαρμόσει το νέο πλαίσιο όταν εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση, ζήτημα που θα εξεταστεί στις κατωτέρω σκέψεις 134 έως 140, δεν ηδύνατο, άλλως θα προσέβαλλε διαδικαστικά δικαιώματα των ενδιαφερομένων, να στηρίξει την απόφασή της σε νέες, θεσπισθείσες με το πλαίσιο του 2001, αρχές, χωρίς να ζητήσει τις σχετικές παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων.

76 Όπως προκύπτει από την προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή κήρυξε την ενίσχυση ασύμβατη, για δύο σειρές λόγων, συγκεκριμένα επειδή η κύρια αιτία της επενδύσεως ήταν οικονομικής τάξεως (αιτιολογική σκέψη 31), δεδομένου ότι τα πλεονεκτήματα, όσον αφορά το περιβάλλον, αποτελούσαν περιθωριακές συνέπειες της επενδύσεως αυτής (αιτιολογική σκέψη 33), και ότι δεν μπορούσε να διαχωριστεί το επιπλέον κόστος, όσον αφορά το περιβάλλον, της επενδύσεως (αιτιολογική σκέψη 32).

77 Οι αρχές που έχουν τεθεί από τα δύο πλαίσια είναι, από πλευράς των λόγων αυτών, κατ' ουσίαν όμοιες, πράγμα που έχει σημειώσει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 31 (υποσημείωση αριθ. 3) της προσβαλλομένης αποφάσεως. Τόσο το πλαίσιο του 2001 όσο και αυτό του 1994 προβλέπουν ότι είναι επιλέξιμες οι επενδύσεις των οποίων στόχος είναι η προστασία του περιβάλλοντος (σημείο 3.2.1 του πλαισίου του 1994 και σημείο 36 του πλαισίου του 2001, που μνημονεύονται, αντιστοίχως, στις ανωτέρω σκέψεις 6 και 10), ενώ πρέπει να σημειωθεί ότι το πλαίσιο του 1994 ρητώς απέκλειε τη χορήγηση ενισχύσεων που, ενώ, εκ πρώτης όψεως, σκοπούσαν στη θέσπιση μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, στην πραγματικότητα προορίζονταν για γενική επένδυση. Εξάλλου, και τα δύο πλαίσια περιλαμβάνουν τον ίδιο τρόπο υπολογισμού των επιλέξιμων όσον αφορά ένα μέτρο ενισχύσεως εξόδων (σημείο 3.2.1 του πλαισίου του 1994 και σημείο 37, προπαρατεθέν στην ανωτέρω σκέψη 11, του πλαισίου του 2001).

78 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι η απάλειψη ορισμένων διευκρινίσεων όσον αφορά το πλαίσιο του 2001 δεν είναι χωρίς συνέπειες, προκειμένου, ειδικότερα, για νέες εγκαταστάσεις για τις οποίες το καθεστώς του 1994 επέτρεπε, κατ' αυτήν, τη χορήγηση ενισχύσεων εφόσον οι εγκαταστάσεις αυτές είχαν θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον. Επί του σημείου

αυτού, η Ferriere υποστηρίζει εγγράφως ότι, εφόσον το πλαίσιο του 1994, στο σημείο 3.2.1, απέκλειε, στην περίπτωση νέων ή προς αντικατάσταση παλαιών επενδύσεων, τα βασικά έξοδα επενδύσεων που προορίζονταν για τη δημιουργία ή την εγκατάσταση παραγωγικών δυνατοτήτων χωρίς βελτίωση της καταστάσεως από περιβαλλοντική άποψη, τούτο σήμαινε, a contrario, ότι μπορούσε να χορηγηθεί ενίσχυση για νέα εγκατάσταση έχουσα θετικό αντίκτυπο όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος.

79 Όμως, οι παρατηρήσεις της προσφεύγουσας αφορούν, στην πραγματικότητα, τον προσδιορισμό, που γίνεται στο σημείο 3.2.1 του πλαισίου του 1994, των «επιλέξιμων δαπανών», όσον αφορά ένα μέτρο ενισχύσεως, οι οποίες «πρέπει να αφορούν αυστηρά το πρόσθετο επενδυτικό κόστος που συνεπάγεται αναγκαστικά η επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων». Το προπαρατεθέν στην ανωτέρω σκέψη 6 πλαίσιο, διευκρίνιζε ότι «κατά συνέπεια, στην περίπτωση νέων εγκαταστάσεων ή μονάδων αντικατάστασης, το κόστος της βασικής επένδυσης που συνεπάγεται απλώς τη σύσταση ή την αντικατάσταση της παραγωγικής ικανότητας χωρίς να εμπεριέχει περιβαλλοντικούς στόχους δεν είναι επιλέξιμο». Επομένως, δεν είναι δυνατόν το κείμενο του πλαισίου του 2001 να θεωρηθεί ως επιφέρον τροποποίηση των προγενεστέρων ουσιαστικών διατάξεων. Πράγματι, ασχέτως του αν μια επένδυση αφορά νέα ή παλαιά εγκατάσταση, μόνον τα πρόσθετα έξοδα που συνδέονται με την προστασία του περιβάλλοντος μπορούν να τύχουν μέτρου ενισχύσεως. Και μολονότι το πλαίσιο του 2001 δεν είναι τόσο διασαφηνιστικό όσο το πλαίσιο του 1994, εξακολουθεί πάντα να ισχύει η ίδια αυτή προϋπόθεση επιλεξιμότητας.

80 Επομένως, προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν άντλησε από το νέο πλαίσιο αρχές και κριτήρια τα οποία μετέβαλαν την ανάλυσή της σχετικά με τη γνωστοποιηθείσα ενίσχυση. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν επιβαλλόταν νέα διαβούλευση των ενδιαφερομένων. Η προσφεύγουσα μπόρεσε να προβάλει τις παρατηρήσεις της, που έχουν συνοψιστεί στις αιτιολογικές σκέψεις 13 έως 16 της προσβαλλομένης αποφάσεως, επί των αρχών και κριτηρίων εκτιμήσεως, όμοια κατ' ουσίαν και στα δύο πλαίσια, τα οποία οδήγησαν την Επιτροπή στο να κηρύξει την ενίσχυση ασύμβατη με την κοινή αγορά.

81 Επομένως, η Επιτροπή δεν στήριξε την απόφασή της σε λόγους επί των οποίων η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να καταστήσει γνωστές τις παρατηρήσεις της και, συνεπώς, δεν παραβίασε τις διατάξεις του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ.

82 Κατά συνέπεια, η Ferriere δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίζει ότι έχουν προσβληθεί τα δικαιώματά της άμυνας, που εδώ νοούνται ως διαδικαστικά δικαιώματα αναγνωριζόμενα στους «ενδιαφερομένους» από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τετάρτου σχετικού με τη διαδικασία λόγου που αντλείται από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

— Επιχειρήματα των διαδίκων

83 Η Ferriere υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν παρέσχε την προστασία που οφείλεται στη διαδικαστικού χαρακτήρα δικαιολογημένη εμπιστοσύνη. Πράγματι, εφόσον η Επιτροπή ουδέποτε ζήτησε από τις ιταλικές αρχές ή από την προσφεύγουσα να προσκομίσουν έγγραφα αποδεικνύοντα τον περιβαλλοντικό σκοπό της επενδύσεως, δεν μπορούσε νομίμως, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, να αναφέρει στην απόφασή της ότι κανένα έγγραφο δεν της είχε εν προκειμένω προσκομιστεί.

84 Η Ιταλική Δημοκρατία ισχυρίζεται ότι η μομφή που προσάπτει η Επιτροπή με την απόφασή της σχετικά με το ζήτημα ότι δεν προσκομίστηκε η απόδειξη του περιβαλλοντικού σκοπού της επενδύσεως συνιστά παράβαση των κανόνων σχετικά με το βάρος αποδείξεως, διότι, όταν πρόκειται για διαδικασία ελέγχου όσον αφορά το συμβατό από πλευράς της Συνθήκης και όχι για διαδικασία εγκρίσεως, η Επιτροπή είναι αυτή που φέρει το βάρος αποδείξεως.

85 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν έχει παραβιάσει την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και ότι η Ιταλική Κυβέρνηση και η επιχείρηση προσκλήθηκαν κατά τρόπο σαφή με τις αποφάσεις περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας να προσκομίσουν αποδείξεις σχετικά με τον περιβαλλοντικό σκοπό της επενδύσεως.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

86 Ο λόγος διαιρείται σε δύο σκέλη που αφορούν, αφενός, τα στοιχεία που η Επιτροπή οφείλει να ζητήσει από τους ενδιαφερομένους και, αφετέρου, το σύστημα αποδείξεων.

87 Πρώτον, η Ferriere προσάπτει στην Επιτροπή το γεγονός ότι δεν της ζήτησε, όπως άλλωστε δεν ζήτησε ούτε από την Ιταλική Κυβέρνηση, να προσκομίσει γραπτά στοιχεία σχετικά με τον περιβαλλοντικό σκοπό της επενδύσεως, και, στη συνέχεια, ότι ανέφερε, στην απόφασή της, ότι κανένα έγγραφο στοιχείο δεν της είχε, εν προκειμένω, προσκομιστεί (αιτιολογική σκέψη 30).

88 Η προβαλλόμενη από την προσφεύγουσα αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης συνεπάγεται ότι η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη, κατά τη διεξαγωγή της διαδικασίας εξετάσεως μιας κρατικής ενισχύσεως, τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που δημιούργησαν οι περιεχόμενες στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας εξετάσεως ενδείξεις (απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Ιουνίου 2001, Τ-6/99, ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-1523, σκέψη 126) και, στη συνέχεια, ότι δεν στηρίζει την τελική απόφαση στην ανυπαρξία στοιχείων που τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν είχαν κρίνει, ενόψει των ενδείξεων αυτών, ότι έπρεπε να της προσκομίσουν.

89 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας της 3ης Ιουνίου 1999, που έχει μνημονευθεί στην ανωτέρω σκέψη 20, η Επιτροπή ανέφερε σ' αυτήν ότι διατηρούσε αμφιβολίες σχετικά με το αν η επένδυση είχε ως κύριο στόχο την προστασία του περιβάλλοντος, ότι εκτιμούσε, στο στάδιο αυτό, ότι η επίπτωσή της θα ήταν λίαν περιορισμένη εν προκειμένω και ότι τα προβαλλόμενα όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος πλεονεκτήματά της φαίνονταν ότι αφορούσαν περισσότερο την προστασία των εργατών, πράγμα που δεν ενέπιπτε ούτε στον κώδικα ενισχύσεων στη βιομηχανία σιδήρου και χάλυβα ούτε στο πλαίσιο

του 1994. Η Επιτροπή υπέμνησε επίσης ότι η απόφαση να γίνουν επενδύσεις που ήσαν αναγκαίες για οικονομικούς λόγους δεν ήταν δυνατό να τύχει ενισχύσεως λόγω της παλαιότητας των εγκαταστάσεων.

90 Με την απόφαση περί κινήσεως της επίσημης διαδικασίας, της 14ης Αυγούστου 2000, που έχει μνημονευθεί στην ανωτέρω σκέψη 24, η Επιτροπή παρέσχε ενδείξεις όσον αφορά την πρώτη της εκτίμηση για την επένδυση από την άποψη της προστασίας του περιβάλλοντος. Το εν λόγω κοινοτικό όργανο επισήμανε ότι οι ιταλικές αρχές δεν είχαν αποδείξει ότι η απόκτηση της μονάδας ελάσεως είχε ως κύριο στόχο τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος ή των συνθηκών εργασίας των εργατών και ότι θεωρούσε, αντιθέτως, ότι η Ferriere είχε κατ' ουσίαν επιδιώξει να αντικαταστήσει ή να αυξήσει το παραγωγικό δυναμικό της, αποκτώντας έναν αποτελεσματικότατο εξοπλισμό. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, σε εκείνο το στάδιο της εξετάσεώς της, θεωρούσε ότι τα αποτελέσματα της επενδύσεως επί των συνθηκών εργασίας και επί του περιβάλλοντος αποτελούσαν απλώς περιθωριακές συνέπειες της επενδύσεως.

91 Τέτοιες επαναλαμβανόμενες ενδείξεις ήσαν αρκούντως σαφείς και συγκεκριμένες ώστε να θεωρηθεί από τις ιταλικές αρχές ότι καλούνταν αυτές να παράσχουν όλα τα στοιχεία που θα μπορούσαν να αποδείξουν τον κυρίως περιβαλλοντικό σκοπό της επενδύσεως. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η αιτίαση της Ferriere, που αντλείται από προσβολή διαδικαστικού χαρακτήρα δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

92 Δεύτερον, η Ferriere διατείνεται ότι η Επιτροπή στήριξε την απόφασή της επί εικασιών, χωρίς να προβεί σε συγκεκριμένες εξακριβώσεις, όπως όφειλε. Η Ιταλική Δημοκρατία προσθέτει ότι η απόδειξη περί του ότι η επένδυση δεν σκοπούσε στην προστασία του περιβάλλοντος έπρεπε να προσκομιστεί από την Επιτροπή και ότι με την απόφαση ανατρέπεται το βάρος αποδείξεως.

93 Όταν η Επιτροπή αποφασίζει να κινήσει την επίσημη διαδικασία, στο κράτος μέλος και στον δυνητικό δικαιούχο εναπόκειται να προβάλουν τα επιχειρήματά τους προκειμένου να αποδειχθεί ότι το σχέδιο ενισχύσεως εμπίπτει στις προβλεπόμενες κατ' εφαρμογήν της Συνθήκης εξαιρέσεις, δεδομένου ότι αντικείμενο της επίσημης διαδικασίας είναι ακριβώς να διαφωτιστεί η Επιτροπή επί του συνόλου των δεδομένων της υποθέσεως (βλ., κατά την έννοια αυτή, την προπαραταθείσα απόφαση Γερμανία κατά Επιτροπής, σκέψη 13).

94 Μολονότι είναι ακριβές ότι η Επιτροπή υποχρεούται, όταν κινεί επίσημη διαδικασία, να διατυπώσει με σαφήνεια τις αμφιβολίες της σχετικά με το συμβατό μιας ενισχύσεως ώστε να καταστεί δυνατό στο κράτος μέλος και στους ενδιαφερομένους να παράσχουν εν προκειμένω τις καλύτερες δυνατόν απαντήσεις, εξίσου αληθές είναι ότι στον αιτούντα την ενίσχυση εναπόκειται να διαλύσει τις αμφιβολίες αυτές και να αποδείξει ότι η επένδυσή του πληροί τις προϋποθέσεις χορηγήσεως (βλ., κατά την έννοια αυτή, την απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 2001, C-17/99, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-2481, σκέψεις 41 και 45 έως 49). Επομένως, η Ιταλική Δημοκρατία και η Ferriere υποχρεούνταν να καταδείξουν ότι η επίμαχη επένδυση ήταν επιλέξιμη για ενίσχυση για την προστασία του περιβάλλοντος και, ειδικότερα, ότι υφίστατο ο περιβαλλοντικός σκοπός που απαιτούνταν από τα δύο πλαίσια που είχαν διαδοχικώς ισχύσει (βλ., κατά την έννοια αυτή, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, C-278/92 έως C-280/92, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4103, σκέψη 49, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, C-113/00, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-7601, σκέψη 70).

95 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία και, ειδικότερα, από την προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή, που είχε εκφράσει τις αμφιβολίες της σχετικά με το συμβατό της ενισχύσεως με την κοινή αγορά και λάβει γνώση των παρατηρήσεων τρίτων ενδιαφερομένων και της Ιταλικής Δημοκρατίας σχετικά με το εν λόγω σχέδιο, προέβη σε ακριβή και λογικώς θεμελιωμένη ανάλυση των υποβληθέντων στην εκτίμησή της στοιχείων στις αιτιολογικές σκέψεις 23 έως 36 της αποφάσεώς της, όπως ακριβώς όφειλε.

96 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η Ferriere δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου σχετικού με τη διαδικασία λόγου που αντλείται από παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

97 Η Ferriere υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως, περιπλανώμενη κατά την αναζήτηση της κατάλληλης νομικής βάσεως –Συνθήκη ΕΚΑΧ και, στη συνέχεια, Συνθήκη ΕΚ– και κινώντας επίσημη διαδικασία, ενώ επρόκειτο για εκτελεστικό μέτρο εγκριθέντος καθεστώτος.

98 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι δεν παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως. Δεδομένου ότι είχαν υποβληθεί, διαδοχικώς, δύο γνωστοποιήσεις βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ και, στη συνέχεια, βάσει της Συνθήκης ΕΚ, όφειλε, προκειμένου περί μιας επιχειρήσεως του τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα που δεν τηρούσε χωριστά λογιστικά στοιχεία, να εξετάσει την ενίσχυση από πλευράς και των δύο Συνθηκών.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

99 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Ferriere είναι μια επιχείρηση του τομέα σιδήρου και χάλυβα η οποία κατασκευάζει προϊόντα, ορισμένα από τα οποία υπάγονται στη Συνθήκη ΕΚΑΧ και άλλα στη Συνθήκη ΕΚ, ότι οι ιταλικές αρχές γνωστοποίησαν, κατ' αρχάς, την επίμαχη ενίσχυση βάσει της Συνθήκης ΕΚΑΧ, ότι κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας η Ιταλική Δημοκρατία και η Ferriere δήλωσαν, στη συνέχεια, ότι το δομικό πλέγμα, για την κατασκευή του οποίου σχεδιαζόταν επένδυση σε μονάδα ελάσεως, δεν ήταν προϊόν ΕΚΑΧ, αλλά προϊόν ΕΚ και ότι είχε γίνει νέα γνωστοποίηση κατ' εφαρμογήν της Συνθήκης ΕΚ. Η παρεμβαίνουσα διευκρίνισε, συναφώς, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι είναι δύσκολος ο προσδιορισμός του καταλλήλου νομικού πλαισίου στην περίπτωση επιχειρήσεων που ασκούν τις δραστηριότητές τους υπό το καθεστώς των δύο Συνθηκών.

100 Εξάλλου, στην περίπτωση μιας επιχειρήσεως του τομέα της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα, η οποία δεν τηρεί χωριστά λογιστικά στοιχεία, όπως συμβαίνει με τη Ferriere, η Επιτροπή δικαιούνταν να ελέγξει την ύπαρξη καταστρατηγήσεως σχετικά με την επίμαχη ενίσχυση προς όφελος των δραστηριοτήτων ΕΚΑΧ (προπαρατεθείσα απόφαση ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi κατά Επιτροπής, σκέψεις 74 και 125).

101 Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν μπορούν να καταλογιστούν στην Επιτροπή προβαλλόμενα διαδικαστικά πταίσματα, και τούτο εφόσον η σύνδεση της επενδύσεως με τη Συνθήκη ΕΚΑΧ ή με τη Συνθήκη ΕΚ δεν ήταν, εκ πρώτης όψεως, βέβαιη, εφόσον αυτή επιλήφθηκε, εν προκειμένω, διαδοχικώς βάσει κάθε μιας από τις δύο Συνθήκες και εφόσον, εν πάση περιπτώσει, αυτή όφειλε να ελέγξει ότι δεν υφίστατο κίνδυνος να τύχουν ενισχύσεως δραστηριότητες άλλες εκτός αυτών για τις οποίες θα χορηγούνταν η ενίσχυση. Η εκ μέρους της Επιτροπής αναζήτηση της νομικής βάσεως επί της οποίας έπρεπε να στηρίξει την απόφασή της δεν είναι δυνατόν, όπως είναι προφανές, να συνιστά παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως.

102 Εξάλλου, από αυστηρώς διαδικαστική άποψη, από την κίνηση των δύο επισήμων διαδικασιών δεν αποκαλύπτεται, εν προκειμένω, παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως εφόσον, όπως αναφέρθηκε σε απάντηση στον πρώτο λόγο (σκέψεις 50, 54 και 57 ανωτέρω), οι δύο αυτές διαδικασίες νομίμως κινήθηκαν, κατόπιν των γνωστοποιήσεων που είχαν γίνει από τις ιταλικές αρχές. Όσον αφορά το επιχείρημα της Ferriere σχετικά με την παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως, που προκύπτει από την κίνηση επίσημης διαδικασίας μολονότι επρόκειτο για εκτελεστικό μέτρο εγκριθέντος καθεστώτος, το επιχείρημα αυτό αποτελεί ζήτημα ουσίας που έχει σχέση με το αν, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το επίμαχο μέτρο ενισχύσεως αποτελούσε ένα τέτοιου είδους μέτρο, γι' αυτό και θα εξεταστεί μαζί με τον πρώτο επί της ουσίας λόγο (βλ. σκέψεις 116 έως 128 κατωτέρω).

103 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η Ferriere δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως. Κατά συνέπεια, ο πέμπτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του έκτου σχετικού με τη διαδικασία λόγου που αντλείται από την παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

— Επιχειρήματα των διαδίκων

104 Η Ferriere υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν έχει επαρκώς αιτιολογήσει την απόφασή της, περιοριζόμενη στο να αναφέρει, στην αιτιολογική σκέψη 30 (υποσημείωση αριθ. 1) αυτής, ότι δεν υφίσταντο ειδικά καθορισμένα όρια για τον επίμαχο τύπο εγκαταστάσεως.

105 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι δεν μπορούσε να επικαλεστεί άλλους λόγους εκτός από την υπ' αυτής διαπιστωθείσα ανυπαρξία προτύπων.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

106 Κατά πάγια νομολογία, η προβλεπόμενη στο άρθρο 253 ΕΚ υποχρέωση αιτιολογίας αποτελεί ουσιώδη τύπο που πρέπει να διακρίνεται από το ζήτημα του βασίμου της αιτιολογίας, πράγμα που εμπίπτει στην ουσιαστική νομιμότητα της επίδικης πράξεως. Η αιτιολογία πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της σχετικής πράξεως και να καταφαίνεται εξ αυτής κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο η συλλογιστική του συντάκτη της πράξεως οργάνου, κατά τρόπον ώστε να καθίσταται δυνατό στους ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν το ληφθέν μέτρο και στο αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκεί τον έλεγχό του. Το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως πληροί τις επιταγές του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να εκτιμάται από πλευράς όχι μόνον του γράμματός της αλλά και του πλαισίου της καθώς και του συνόλου των νομικών κανόνων που διέπουν το σχετικό θέμα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88, Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-395, σκέψεις 15 και 16, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, C-114/00, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-7657, σκέψεις 62 και 63).

107 Ενόψει της νομολογίας αυτής, δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή παρέβη εν προκειμένω την υποχρέωση επαρκούς αιτιολογήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

108 Πράγματι, στην προσβαλλομένη απόφαση μνημονεύεται, στην αιτιολογική σκέψη 1 (υποσημείωση αριθ. 3), το άρθρο 15, παράγραφος 1, του περιφερειακού νόμου αριθ. 47, της 3ης Ιουνίου 1978, όπως έχει τροποποιηθεί, που έχει παρατεθεί στη σκέψη 13 ανωτέρω, το οποίο προβλέπει τη δυνατότητα χορηγήσεως ενισχύσεων για τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τις βιομηχανίες που προσαρμόζουν τις μεθόδους και τις εγκαταστάσεις τους στα νέα πρότυπα που έχουν καθοριστεί από τη νομοθεσία του τομέα. Στην προσβαλλομένη απόφαση λαμβάνονται υπόψη, στην αιτιολογική σκέψη 14, οι παρατηρήσεις της προσφεύγουσας σχετικά με την ύπαρξη υποχρεωτικών ανωτάτων ορίων που τηρεί η εγκατάστασή της και επισημαίνεται συναφώς, στην αιτιολογική σκέψη 30 (υποσημείωση αριθ. 1) ότι, αντίθετα προς ό,τι ισχυρίζεται η εταιρία, δεν υφίστανται ειδικά ανώτατα όρια γι' αυτόν τον τύπο εγκαταστάσεως. Ο λόγος, που αντλείται από την ανυπαρξία επιβεβλημένων για την εγκατάσταση της Ferriere προτύπων, σαφώς εκτίθεται σε ένα νομικό και πραγματικό πλαίσιο που επιτρέπει στην προσφεύγουσα να αντιληφθεί την έννοιά του.

109 Έτσι, η Ferriere δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση πάσχει από έλλειψη αιτιολογίας. Κατά συνέπεια, ο έκτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

110 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι σχετικοί με τη διαδικασία έξι λόγοι πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Επί της ουσίας

111 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Ferriere αναπτύσσει τρεις κατηγορίες ουσιαστικών λόγων, σύμφωνα με τους οποίους, πρώτον, η επένδυσή της αποτελεί

μέτρο εφαρμογής εγκεκριμένου καθεστώτος και όχι νέα ενίσχυση, δεύτερον, η προσβαλλομένη απόφαση έπρεπε να είχε ληφθεί βάσει του πλαισίου του 1994 και όχι του πλαισίου του 2001 και, τρίτον, με την επένδυσή της επιδιώκεται περιβαλλοντικός σκοπός, πράγμα που την καθιστά επιλέξιμη για ενίσχυση για την προστασία του περιβάλλοντος.

Επί του πρώτου ουσιαστικού λόγου που αντλείται από το γεγονός ότι η επένδυση της Ferriere αποτελεί μέτρο εφαρμογής εγκεκριμένου καθεστώτος και όχι νέα ενίσχυση

— Επιχειρήματα των διαδίκων

112 Η Ferriere υποστηρίζει ότι η επένδυσή της εμπίπτει στο εγκριθέν από την Επιτροπή το 1992 περιφερειακό καθεστώς και δεν αποτελεί παρά απλό εκτελεστικό μέτρο, οπότε η Επιτροπή έχει παραβεί, με την προσβαλλομένη απόφαση, τη δική της εγκριτική απόφαση.

113 Η Επιτροπή προέβη σε εσφαλμένη ερμηνεία του εγκριθέντος το 1992 καθεστώτος ενισχύσεων, εφόσον η συμφωνία με «πρότυπα θεσπισμένα από τη νομοθεσία» δεν αφορά τη συμφωνία με «δεσμευτικά περιβαλλοντικά πρότυπα», αλλά μπορεί να νοηθεί ως αφορώσα τη συμφωνία με καθαρώς ενδεικτικά και, κατά συνέπεια, μη δεσμευτικά πρότυπα. Αυτή η ερμηνεία συνάδει με τη φιλοσοφία των πλαισίων του 1994 και του 2001, που διαπνέονται αυτόν τον ενθαρρυντικό χαρακτήρα των ενισχύσεων. Εξάλλου, το πλαίσιο του 2001 προβλέπει ότι μπορούν να εγκρίνονται ενισχύσεις για επενδύσεις που πραγματοποιούνται μολονότι δεν υφίστανται δεσμευτικά πρότυπα. Επιπλέον, υφίστανται περιβαλλοντικά πρότυπα σχετικά με ρυπογόνες εκπομπές ή ηχητικές οχλήσεις καθώς και πρότυπα σκοπούντα στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, δυνάμει εθνικών ή κοινοτικών διατάξεων, τα οποία ελήφθησαν υπόψη για την πραγματοποίηση της νέας εγκαταστάσεως της προσφεύγουσας.

114 Η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η επίμαχη ενίσχυση εμπίπτει στο εγκριθέν το 1992 καθεστώς. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε, το 1998, την επαναχρηματοδότηση υπό όρους που καταδεικνύουν, όπως προκύπτει και από τα πλαίσια του 1994 και του 2001, ότι η χορήγηση ενισχύσεων δεν εξαρτάται από την ύπαρξη δεσμευτικών προτύπων. Επομένως, η Επιτροπή προέβη σε εσφαλμένη ερμηνεία του εγκριθέντος καθεστώτος.

115 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν είναι σύμφωνη προς το εγκριθέν το 1992 καθεστώς. Το καθεστώς αυτό επέβαλε ως προϋπόθεση για την επιλεξιμότητα μιας ενισχύσεως το να επιδιώκει η περί ης ο λόγος επένδυση την προσαρμογή στα νέα πρότυπα του τομέα. Όμως, σύμφωνα με την Επιτροπή, οι προηγούμενες εγκαταστάσεις της Ferriere ήσαν σύμφωνες προς τα υφιστάμενα πρότυπα, ενώ η νέα εγκατάσταση δεν έχει σχέση με την εφαρμογή νέων προτύπων. Τα μνημονευθέντα από την προσφεύγουσα πρότυπα είτε δεν είναι νέα ή δεσμευτικά είτε προβάλλονται για πρώτη φορά στην παρούσα δίκη. Η καθής υποστηρίζει ότι η βελτίωση των συνθηκών εργασίας και οι δράσεις που αναλήφθηκαν στο εσωτερικό των εργοστασίων για την ασφάλεια ή την υγιεινή δεν εμπίπτουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

116 Το ζήτημα αν η επίμαχη ενίσχυση αποτελούσε μέτρο εφαρμογής του εγκριθέντος το 1992 καθεστώτος ή νέα ενίσχυση εξαρτάται από την ερμηνεία της θεσπίζουσας το εν λόγω καθεστώς διατάξεως, που παρατίθεται στη σκέψη 13 ανωτέρω, και σύμφωνα με την οποία είναι επιλέξιμες για ενίσχυση οι επενδύσεις που αποσκοπούν σε βελτιώσεις από την άποψη του περιβάλλοντος ή των συνθηκών εργασίας, και τούτο «σύμφωνα με τα νέα πρότυπα που έχουν καθοριστεί από τη νομοθεσία του τομέα».

117 Από το ίδιο το κείμενο της προμνημονευθείσας διατάξεως προκύπτει ότι πρέπει να ισχύουν πρότυπα στον τομέα δραστηριότητας της υποψήφιας για τη χορήγηση

ενισχύσεως επιχειρήσεως, ότι πρέπει τα πρότυπα να έχουν, εν προκειμένω, εσχάτως εισαχθεί και ότι, προκειμένου μια ενίσχυση να είναι επιλέξιμη, πρέπει να συντελεί στην προσαρμογή της εγκαταστάσεως στα εν λόγω πρότυπα.

118 Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από τις περιστάσεις υπό τις οποίες, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξετάσεως του σχεδίου καθεστώτος ενισχύσεων, τέθηκε η προϋπόθεση σχετικά με την προσαρμογή σε νέα πρότυπα. Όπως προκύπτει από δύο έγγραφα της Επιτροπής προς τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ιταλίας, το εν λόγω κοινοτικό όργανο είχε ρωτήσει, με το πρώτο του έγγραφο, με ημερομηνία 21 Μαΐου 1992, αν, σύμφωνα με τις σχεδιαζόμενες ουσιαστικού χαρακτήρα διατάξεις, η χορήγηση της ενισχύσεως εξαρτιόταν από τη συμμόρφωση προς τα νέα σχετικά πρότυπα ενώ, με το δεύτερο έγγραφό της, με ημερομηνία 9 Σεπτεμβρίου 1992, υποδείκνυε, κατά τρόπο ξεκάθαρο, ότι «η ενίσχυση [έπρεπε να] έχει ως αντικείμενο τη διευκόλυνση της προσαρμογής των επιχειρήσεων στις νέες υποχρεώσεις που επιβάλλονταν από τις αρχές όσον αφορά το ζήτημα της εξαλείψεως της ρύπανσης».

119 Ουδεμία τροποποίηση έγινε όσον αφορά αυτές τις ουσιαστικές διατάξεις, προκειμένου, ειδικότερα, για την προϋπόθεση σχετικά με την προσαρμογή στα νέα πρότυπα, όταν η Επιτροπή, με έγγραφο της 18ης Σεπτεμβρίου 1998, συμφώνησε για την επαναχρηματοδότηση του εγκριθέντος το 1992 καθεστώτος. Το ουσιαστικό περιεχόμενο του εγκριθέντος καθεστώτος, όπως περιλαμβάνεται στο έγγραφο αυτό, δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως τροποποίηση του εν λόγω καθεστώτος. Κατά τα λοιπά, η Ιταλική Δημοκρατία και η Επιτροπή ανέφεραν, στις απαντήσεις τους σε ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, όπως αυτές μνημονεύονται στη σκέψη 36 ανωτέρω, ότι η κινηθείσα το 1998 διαδικασία σκοπούσε στην απλή επαναχρηματοδότηση του υφισταμένου καθεστώτος, χωρίς να θίγεται εν προκειμένω το περιεχόμενο ή το πεδίο εφαρμογής.

120 Πάντως, η υπό ημερομηνία 26 Μαρτίου 1997 αίτηση για ενίσχυση, που απηύθυνε η Ferriere στην Αυτόνομη Περιφέρεια της Friuli-Venezia Giulia, δεν μνημόνευε κανένα πρότυπο που η εγκατάσταση σκόπευε να τηρήσει. Εξάλλου, στο μνημονευόμενο, στις σκέψεις 53 και 54 ανωτέρω, έγγραφο της περιφέρειας, της 15ης Φεβρουαρίου 1999, που είχε επισυναφθεί στη γνωστοποίηση των ιταλικών αρχών με ημερομηνία 18 Φεβρουαρίου 1999, ρητώς αναφέρεται ότι δεν υφίστανται υποχρεωτικά πρότυπα ή άλλες νομικές υποχρεώσεις στις οποίες να υπόκειται η επιχείρηση, ενώ προστίθεται ότι η πραγματοποιηθείσα για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων από την άποψη του περιβάλλοντος επένδυση υπερβαίνει τα

κοινοτικά πρότυπα. Επιπλέον, όπως έχει διαπιστωθεί στις σκέψεις 53 και 54 ανωτέρω, οι ιταλικές αρχές δεν υποστήριξαν, στο πλαίσιο της δεύτερης γνωστοποιήσεως, ότι η χορηγηθείσα στη Ferriere ενίσχυση αποτελούσε εκτελεστικό μέτρο του εγκριθέντος καθεστώτος.

121 Βεβαίως, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, η Ferriere, με το μνημονευόμενο, στη σκέψη 25 ανωτέρω, έγγραφό της της 13ης Νοεμβρίου 2000 αναφέρθηκε, χωρίς να αναφέρει νομική βάση, σε επιβαλλόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία «ανώτατα όρια» διευκρινίζοντας ότι με τα όρια αυτά πληρούνταν, εξάλλου, οι προσανατολισμοί της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (ΕΕ L 257, σ. 26), που μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 372, της 4ης Αυγούστου 1999, δηλαδή σε ημερομηνία μεταγενέστερη αυτής της αιτήσεώς της για ενίσχυση και της γνωστοποιήσεως του Φεβρουαρίου του 1999. Όμως, τα κείμενα αυτά, που δεν περιλαμβάνουν κανένα αριθμητικό όριο, περιορίζονται στη διατύπωση συστάσεων σχετικά με τη χορήγηση αδειών σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις που δεν έχουν σχέση με τον επίμαχο εν προκειμένω φάκελο ενισχύσεως.

122 Στο δικόγραφο της προσφυγής της, η Ferriere ανέφερε επίσης την οδηγία 86/188/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 1986, σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στον θόρυβο κατά την εργασία (ΕΕ L 137, σ. 28), οδηγία που μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο της Ιταλίας με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 277, της 15ης Αυγούστου 1991, και παρέπεμψε με υποσημείωση σελίδας, σε διάφορα κείμενα, κοινοτικού ή εθνικού δικαίου, όπου προβλέπονταν τα ανώτατα όρια που η επένδυσή της τηρούσε. Η προσφεύγουσα μνημονεύει, όσον αφορά το κοινοτικό δίκαιο, την οδηγία 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, σχετικά με τα επικίνδυνα απόβλητα (ΕΕ L 377, σ. 20), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 94/31/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1994 (ΕΕ L 168, σ. 28), και μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο της Ιταλίας με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 22, της 5ης Φεβρουαρίου 1997. Η προσφεύγουσα μνημονεύει επίσης κείμενα εσωτερικού δικαίου, συγκεκριμένα το διάταγμα του Προέδρου της Δημοκρατίας αριθ. 203, της 24ης Μαΐου 1988, σχετικά με εκπομπές καπνού και σκόνης στην ατμόσφαιρα, τον νόμο αριθ. 447, της 26ης Οκτωβρίου 1995, σχετικά με εκπομπές ηχητικών οχλήσεων στο εσωτερικό βιομηχανικών εγκαταστάσεων, και μια από τις εκτελεστικές ρυθμίσεις της, το εκτελεστικό διάταγμα του προέδρου του υπουργικού συμβουλίου αριθ. 675900, της 14ης Νοεμβρίου 1997.

123 Όμως, ασχέτως του γεγονότος ότι, κατά την ημερομηνία κατά την οποία ζητήθηκε η ενίσχυση, στις 26 Μαρτίου 1997, αυτές οι επιταγές δεν ήσαν, όσον αφορά την πλειονότητά τους, νέες, η Ferriere δεν κατονόμασε, ούτε στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας ούτε κατά τη διάρκεια της παρούσας δίκης, τα πρότυπα που προβλέπονταν από τις διατάξεις αυτές και στα οποία σκόπευε, με την επένδυσή της, να προσαρμόσει τη βιομηχανική εγκατάσταση. Δεδομένου ότι αυτά τα ενημερωτικά στοιχεία ούτε προσκομίστηκαν ούτε, για τον λόγο αυτό, κατέστη δυνατό να ληφθούν υπόψη κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν μπορούν να προβληθούν προκειμένου να αμφισβητηθεί η νομιμότητά της (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1986, 234/84, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 263, σκέψεις 11 και 16). Εξάλλου, προκειμένου περί των διατάξεων κοινοτικού δικαίου, αφενός, προκύπτει ότι η οδηγία 86/188 ναι μεν έχει ως αντικείμενο την ενημέρωση, την προστασία και την ιατρική επίβλεψη των εργαζομένων που είναι εκτεθειμένοι σε ορισμένα επίπεδα θορύβου στις θέσεις εργασίας τους, πλην όμως δεν ασχολείται με πρότυπα που πρέπει να τηρούνται από τις επιχειρήσεις. Αφετέρου, δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι η Ferriere παράγει επικίνδυνα απόβλητα, όπως τα μνημονευόμενα στην οδηγία 91/689, και ότι, κατά συνέπεια, την αφορούν οι διατάξεις της εν λόγω οδηγίας.

124 Έτσι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Ferriere δεν μπόρεσε να καταδείξει, ούτε κατά τη διοικητική διαδικασία ούτε, εξάλλου, κατά την παρούσα δίκη, σε ποια ακριβώς νέα πρότυπα, ισχύοντα στον τομέα όπου ασκεί τη δραστηριότητά της, σκοπούσε με την επένδυσή της να συμμορφωθεί. Τα επιχειρήματα που αντλούνται από διατάξεις του κοινοτικού ή του εθνικού δικαίου, που δεν προσθέτουν κάτι το καινούργιο ή ουδεμία έχουν σχέση με τη χορήγηση της επίμαχης ενισχύσεως, είναι εν μέρει απαράδεκτα, καθώς προβλήθηκαν για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου και εν μέρει αβάσιμα ως άσχετα με την επίμαχη επένδυση. Επομένως, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η Ferriere δεν απέδειξε τη σχέση μεταξύ της επενδύσεώς της και νέων σχετικών με τον τομέα της προτύπων.

125 Ως εκ τούτου, δεν παρίσταται ανάγκη να εξεταστεί το ζήτημα αν τα μνημονευόμενα από το εγκεκριμένο καθεστώς ενισχύσεως πρότυπα εναρμονίζονται με τα επιτακτικά ή ενδεικτικά πρότυπα ούτε να ερευνηθεί αν θα έπρεπε να χαρακτηριστεί ως νέο κάθε πρότυπο που εισήχθη μετά τη θέση σε λειτουργία, κατά τη δεκαετία του 70, της εγκαταστάσεως που επρόκειτο να αντικατασταθεί, όπως το υποστηρίζει η Ferriere, δοθέντος ότι η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να κατονομάσει κάποια πρότυπα στα οποία θέλησε να προσαρμόσει την εγκατάστασή της. Ομοίως, το επιχείρημα κατά το οποίο τα πλαίσια του 1994 και του 2001 επιτρέπουν, για λόγους παροχής σχετικών κινήτρων, τη χορήγηση ενισχύσεων σε περίπτωση που δεν

υφίστανται υποχρεωτικά πρότυπα ή σε περιπτώσεις που η επένδυση υπερβαίνει τα όρια των προτύπων που πρέπει να τηρούνται ουδεμία ασκεί εν προκειμένω επιρροή εφόσον η καθιερώνουσα το εγκριθέν καθεστώς διάταξη απαιτεί να σκοπεί μια επένδυση, προκειμένου να μπορεί να ζητηθεί γι' αυτήν ενίσχυση, στην προσαρμογή της εγκαταστάσεως σε νέα και ισχύοντα στον τομέα πρότυπα.

126 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι η επίμαχη ενίσχυση δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως μέτρο εφαρμογής του εγκριθέντος καθεστώτος αλλά αποτελούσε νέο μέτρο.

127 Επιπλέον, προκύπτει σχετικώς ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ούτε το μνημονευθέν, στη σκέψη 102 ανωτέρω, επιχείρημα της Ferriere κατά το οποίο η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως κινώντας επίσημη διαδικασία αναφορικά με εκτελεστικό μέτρο εγκριθέντος καθεστώτος.

128 Κατά συνέπεια, ο πρώτος ουσιαστικός λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου ουσιαστικού λόγου, που αντλείται από το γεγονός ότι η προσβαλλομένη απόφαση έπρεπε να έχει ληφθεί ενόψει του πλαισίου του 1994 και όχι του πλαισίου του 2001

— Επιχειρήματα των διαδίκων

129 Η Ferriere ισχυρίζεται ότι η επένδυσή της έπρεπε να εξεταστεί από πλευράς του πλαισίου του 1994. Η προσβαλλομένη απόφαση στηρίζεται σε εσφαλμένη νομική

βάση. Η ενίσχυση έπρεπε να εκτιμηθεί βάσει των προβλεπομένων από το πλαίσιο του 1994 κριτηρίων και όχι σε αναφορά με αυτά του πλαισίου του 2001. Επίσης η Επιτροπή παραβίασε, επί του σημείου αυτού, την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

130 Η προσφεύγουσα προβάλλει τον παράνομο χαρακτήρα του σημείου 82 του πλαισίου του 2001 (που έχει παρατεθεί στη σκέψη 12 ανωτέρω) όπως έχει ερμηνευθεί από την Επιτροπή. Σύμφωνα με τη Ferriere, το νέο πλαίσιο μπορούσε να εφαρμοστεί στην ενίσχυση που είχε ήδη γνωστοποιηθεί μόνο στο μέτρο που δεν είχε ήδη κινηθεί, στο μέτρο που την αφορούσε, επίσημη διαδικασία.

131 Η Ιταλική Δημοκρατία ισχυρίζεται ότι η ενίσχυση έπρεπε να εκτιμηθεί ενόψει του πλαισίου του 1994, που ίσχυε όταν αυτή χορηγήθηκε, στις 8 Οκτωβρίου 1998, και όχι σύμφωνα με το δίκαιο που ίσχυε κατά τον χρόνο λήψεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

132 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το σχέδιο ενισχύσεως ήταν ασύμβατο με την κοινή αγορά ενόψει του πλαισίου του 2001 και ότι δεν μπορούσε, πολλώ μάλλον να επιτραπεί ενόψει του πλαισίου του 1994.

133 Εξάλλου, η καθής διατείνεται ότι η ένσταση σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα του σημείου 82 του πλαισίου του 2001 δεν προβλήθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής και ότι, κατά συνέπεια, δεν είναι απαράδεκτη από πλευράς των διατάξεων του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Εν πάση περιπτώσει, το εν λόγω κοινοτικό όργανο θεωρεί ότι το σημείο 82 περιορίζεται στο να προβλέπει την άμεση εφαρμογή του νέου καθεστώτος σύμφωνα με τις γενικές, διαχρονικώς, ισχύουσες, εκτελεστικές αρχές του νόμου, πράγμα που ουδόλως παραβιάζει την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

134 Το συμβατό με την κοινή αγορά ενός σχεδίου ενισχύσεως σκοπούντος στην προστασία του περιβάλλοντος εκτιμάται σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 6 ΕΚ και 87 ΕΚ και βάσει των κοινοτικών πλαισίων που η Επιτροπή θέσπισε προηγουμένως για τον σκοπό μιας τέτοιας εξετάσεως. Πράγματι, η Επιτροπή δεσμεύεται από τα πλαίσια ή τις ανακοινώσεις που εκδίδει σχετικά με τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων στο μέτρο που αυτά δεν έρχονται σε αντίθεση με τους κανόνες της Συνθήκης ή γίνονται δεκτά από τα κράτη μέλη (απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Σεπτεμβρίου 2002, C-351/98, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-8031, σκέψη 53). Κατά συνέπεια, δικαιούνται οι ενδιαφερόμενοι να τα επικαλούνται και ο δικαστής ελέγχει αν η Επιτροπή, λαμβάνοντας την αμφισβητούμενη απόφαση, τήρησε τους κανόνες που η ίδια έχει επιβάλει στον εαυτό της (απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Ιανουαρίου 2002, Τ-35/99, Keller και Keller Meccanica κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-261, σκέψεις 74 και 77).

135 Επιβάλλεται, εν προκειμένω, να προσδιοριστεί, πρώτ' απ' όλα, ποιο κοινοτικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος υποχρεούνταν η Επιτροπή να εφαρμόσει προκειμένου να λάβει την απόφασή της.

136 Η ρητώς προταθείσα με το υπόμνημα απαντήσεως ένσταση περί παρανόμου χαρακτήρα είναι, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή, παραδεκτή, εφόσον η εν λόγω ένσταση αποτελεί λεπτομερέστερη διασάφηση, στα σημεία 12 έως 18 του υπομνήματος απαντήσεως, λόγου που είχε σιωπηρώς προβληθεί στο σημείο 54 του δικογράφου της προσφυγής (βλ., κατά την έννοια αυτή, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Ιουλίου 1998, Τ-118/96, Thai Bicycle κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1998, σ. II-2991, σκέψη 142).

137 Από τα σημεία 81 και 82 του πλαισίου του 2001 (βλ. σκέψη 12 ανωτέρω) προκύπτει ότι το εν λόγω πλαίσιο άρχισε να ισχύει την ημερομηνία δημοσιεύσεώς του, δηλαδή

στις 3 Φεβρουαρίου 2001, και ότι η Επιτροπή όφειλε εν προκειμένω να εφαρμόσει τις διατάξεις του σε όλα τα γνωστοποιηθέντα σχέδια ενισχύσεως, έστω και πριν από τη δημοσίευση αυτή. Αντίθετα προς την ερμηνεία της προσφεύγουσας, η άμεση εφαρμογή του νέου πλαισίου είναι ανεπιφύλακτη και, επομένως, δεν αποκλείει μια περίπτωση, όπως η προκείμενη, κατά την οποία έχει κινηθεί επίσημη διαδικασία.

138 Αφενός, τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στα σημεία 81 και 82, διαπνέονται από τις διατάξεις του άρθρου 254, παράγραφος 2, ΕΚ, σχετικά με τη θέση σε ισχύ των κανονισμών και των οδηγιών του Συμβουλίου και της Επιτροπής, στηρίζεται στην αρχή κατά την οποία, πλην εξαιρέσεως, οι πράξεις των οργάνων τυγχάνουν άμεσης εφαρμογής (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1986, 270/84, Licata κατά ΟΚΕ, Συλλογή 1986, σ. 2305, σκέψη 31, και της 2ας Οκτωβρίου 1997, C-122/96, Saldanha και MTS, Συλλογή 1997, σ. 5325, σκέψεις 12 έως 14).

139 Αφετέρου, δεν μπορεί εν προκειμένω να προβάλλεται λυσιτελώς η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης διότι η εν λόγω αρχή αφορά, όπως και η αρχή της ασφάλειας του δικαίου, καταστάσεις δημιουργηθείσες πριν από τη θέση σε ισχύ νέων διατάξεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 1993, C-34/92, Grusa Fleisch, Συλλογή 1993, σ. 4147, σκέψη 22). Όμως, η Ferriere δεν βρίσκεται σε τέτοια κατάσταση, αλλά σ' αυτήν, την προσωρινή, κατά την οποία ένα κράτος μέλος έχει γνωστοποιήσει σχέδιο νέας ενισχύσεως στην Επιτροπή ζητώντας της να εξετάσει το συμβατό του με τους κοινοτικούς κανόνες, και τούτο εφόσον η χορήγηση του μέτρου ενισχύσεως εξαρτάται από το αποτέλεσμα της εξετάσεως αυτής. Εξάλλου, και εν πάση περιπτώσει, εφόσον, όπως διαπιστώθηκε προηγουμένως, τα δύο διαδοχικά πλαίσια ήσαν κατ' ουσίαν όμοια (βλ. σκέψη 77 ανωτέρω), δεν ήταν δυνατό να έχει θιγεί η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της προσφεύγουσας.

140 Κατά συνέπεια, νομίμως ελήφθη η προσβαλλομένη απόφαση κατ' εφαρμογήν του πλαισίου του 2001, το οποίο είχε αρχίσει να ισχύει στις 3 Φεβρουαρίου 2001.

Επί του τρίτου ουσιαστικού λόγου που αντλείται από το γεγονός ότι με την επένδυση της Ferriere επιδιωκόταν περιβαλλοντικός σκοπός, πράγμα που την καθιστούσε για τον λόγο αυτό επιλέξιμη για ενίσχυση για την προστασία του περιβάλλοντος

— Επιχειρήματα των διαδίκων

141 Η Ferriere υποστηρίζει ότι η επένδυσή της ήταν επιλέξιμη για ενίσχυση για την προστασία του περιβάλλοντος. Πράγματι, η εν λόγω επένδυση πληρούσε τους στόχους της κοινοτικής πολιτικής περιβάλλοντος, όπως αυτοί έχουν διατυπωθεί στο άρθρο 174 ΕΚ, και ικανοποιούσε τις επιταγές των κοινοτικών οδηγιών και συστάσεων. Ειδικότερα, η επένδυση συνεπαγόταν βελτιώσεις από την άποψη της ατμοσφαιρικής ρυπάνσεως, της εξαλείψεως επικινδύνων αποβλήτων, ηχητικών οχλήσεων και συνθηκών εργασίας, δοθέντος ότι οι δύο τελευταίες περιπτώσεις ρητώς μνημονεύονταν στην καθιερώνουσα το εγκριθέν καθεστώς διάταξη.

142 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται επίσης ότι ήταν δυνατό να διαχωριστεί, από το συνολικό κόστος, το κόστος που αντιστοιχούσε στην προστασία του περιβάλλοντος, δεδομένου ότι η περιφέρεια το είχε εκτιμήσει σε 11 δισεκατομμύρια ITL επί επενδύσεως ύψους 20 δισεκατομμυρίων.

143 Η Επιτροπή παραγνώρισε τον περιβαλλοντικό σκοπό του σχεδίου και έκρινε, κατά τρόπο αυθαίρετο, ότι ο κύριος σκοπός της επενδύσεως ήταν οικονομικός, και τούτο μολονότι ο στόχος της νέας μεθόδου παραγωγής ήταν ακριβώς να καταστεί το σύστημα παραγωγής οικολογικό. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι, μολονότι είναι λογικό μια νέα εγκατάσταση να είναι αποτελεσματικότερη, από οικονομική άποψη, από μια παλιά, η παλιά μονάδα ελάσεως εξακολουθούσε να είναι απολύτως ικανοποιητική από λειτουργικής και τεχνολογικής πλευράς και αντικαταστάθηκε από νεωτεριστικό εξοπλισμό προκειμένου να εξαλειφθούν οι δυσμενείς για το περιβάλλον επιπτώσεις της παλαιάς μεθόδου παραγωγής.

144 Η Ιταλική Δημοκρατία διατείνεται ότι η επίμαχη επένδυση αποφασίστηκε, κυρίως, για λόγους συνδεόμενους με την προστασία του περιβάλλοντος.

145 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η ενίσχυση δεν δικαιολογούνταν εν προκειμένω διότι η επένδυση είχε οπωσδήποτε πραγματοποιηθεί για λόγους άσχετους με την προστασία του περιβάλλοντος, δεδομένου ότι η μείωση των οχλήσεων και των ρυπάνσεων αποτελεί υποχρεωτική και συμφυή συνέπεια κυρίαρχης και αναπόφευκτης οικονομικής και τεχνολογικής επιλογής. Εξάλλου, δεν είναι δυνατόν να απομονωθεί το συνδεόμενο με την περιβαλλοντική πλευρά συμπληρωματικό κόστος. Η Επιτροπή προσθέτει ότι τα προσκομισθέντα, για πρώτη φορά στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, έγγραφα, έστω και αν θεωρηθούν παραδεκτά, δεν μπορούν να έχουν επίπτωση στη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία ελήφθη ενόψει των στοιχείων που η Επιτροπή είχε υπόψη της κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

146 Η Επιτροπή κήρυξε την ενίσχυση ασύμβατη για τους αναφερόμενους, στη σκέψη 30 ανωτέρω, λόγους, σύμφωνα με τους οποίους η επένδυση, με την οποία εσκοπείτο η αντικατάσταση παλαιού εξοπλισμού με μια νεωτεριστική εγκατάσταση, δεν είχε ως αιτία περιβαλλοντικούς στόχους αλλά εντασσόταν σε μια οικονομική και βιομηχανική λογική, πράγμα που εμπόδιζε τη χορήγηση ενισχύσεως για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος. Εξάλλου, το εν λόγω κοινοτικό όργανο θεώρησε ότι τα πλεονεκτήματα για την προστασία του περιβάλλοντος ήσαν συμφυή στη μέθοδο παραγωγής, πράγμα που δεν επέτρεπε τον διαχωρισμό από το συνολικό κόστος της επενδύσεως του μέρους που αντιστοιχούσε στην προστασία του περιβάλλοντος (αιτιολογικές σκέψεις 29 και 31 έως 33 της αποφάσεως).

147 Η εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος εξαρτάται από τον σκοπό της επενδύσεως για την οποία ζητείται η έγκριση μέτρου ενισχύσεως. Έτσι, το πλαίσιο του 2001 (σημεία 36 και 37, παρατεθέντα στις σκέψεις 10 και 11 ανωτέρω), που είναι εν προκειμένω

όμοιο με το πλαίσιο του 1994 (σημείο 3.2.1, παρατεθέν στη σκέψη 6 ανωτέρω), μνημονεύει τις επενδύσεις που προορίζονται για τη μείωση ή την εξάλειψη ρυπάνσεως ή οχλήσεων ή για την προσαρμογή των μεθόδων παραγωγής, ενώ διευκρινίζεται ότι μόνον το συνδεόμενο με την προστασία του περιβάλλοντος συμπληρωματικό κόστος επενδύσεως είναι επιλέξιμο για χορήγηση ενισχύσεως. Η επιλεξιμότητα για ένα μέτρο ενισχύσεως για την προστασία του περιβάλλοντος μιας επενδύσεως ικανοποιούσας κυρίως οικονομικούς στόχους προϋποθέτει ότι οι στόχοι αυτοί δεν αρκούν, από μόνοι τους, για να δικαιολογήσουν την επένδυση υπό την επιλεγείσα μορφή.

148 Πράγματι, από την οικονομία του πλαισίου του 2001, που είναι εν προκειμένω όμοια προς αυτήν του πλαισίου του 1994, προκύπτει ότι δεν είναι επιλέξιμη για ενίσχυση κάθε επένδυση με την οποία προσαρμόζεται μια εγκατάσταση σε νέα, υποχρεωτικά ή προαιρετικά, εθνικά ή κοινοτικά, πρότυπα, η οποία υπερβαίνει τέτοια πρότυπα ή πραγματοποιείται χωρίς τη λήψη υπόψη οποιουδήποτε προτύπου, αλλά μόνον η επένδυση της οποίας αυτό τούτο το αντικείμενο είναι το σχετικό περιβαλλοντικό αποτέλεσμα.

149 Ως εκ τούτου, η Επιτροπή μπορούσε να κηρύξει το σχέδιο ασύμβατο με την κοινή αγορά, στο μέτρο που αυτό δεν ικανοποιούσε την επιταγή αυτή.

150 Στερείται, επομένως, συνεπειών το γεγονός ότι η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι με την επένδυσή της επιτυγχάνονται βελτιώσεις από την άποψη της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς επίσης και το ότι με την προσβαλλομένη απόφαση αναγνωρίζονται τα πλεονεκτήματα της επενδύσεως από την άποψη της προστασίας του περιβάλλοντος ή της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.

151 Βεβαίως, είναι δυνατόν ένα σχέδιο να σκοπεί ταυτόχρονα και στη βελτίωση της οικονομικής παραγωγικότητας και στην προστασία του περιβάλλοντος, πλην όμως η ύπαρξη αυτού του δευτέρου στόχου δεν μπορεί να συνάγεται από την απλή διαπίστωση ότι ο νέος εξοπλισμός έχει λιγότερο αρνητικό για το περιβάλλον αντίκτυπο απ' ό,τι ο παλαιός, πράγμα που μπορεί να αποτελεί απλή παράπλευρη

συνέπεια τεχνολογικής αλλαγής με οικονομικό αντικείμενο ή με σκοπό την ανανέωση φθαρμένων υλικών. Προκειμένου να καταστεί δυνατό να γίνει, σε παρόμοια περίπτωση, δεκτή η ύπαρξη μερικώς περιβαλλοντικού αντικειμένου μιας τυχούσας ενισχύσεως επενδύσεως, πρέπει να μπορεί να αποδειχθεί ότι το ίδιο οικονομικό αποτέλεσμα ήταν δυνατό να επιτευχθεί με λιγότερο δαπανηρό αλλά περισσότερο επιζήμιο για το περιβάλλον εξοπλισμό.

152 Επομένως, η επίλυση της διαφοράς δεν εξαρτάται από το αν με την επένδυση επιτυγχάνονται βελτιώσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα ή αν αυτή υπερβαίνει τα υφιστάμενα περιβαλλοντικά όρια, αλλά, πρωτίστως, από το αν η εν λόγω επένδυση πραγματοποιήθηκε με σκοπό την επίτευξη τέτοιων βελτιώσεων.

153 Επί του σημείου αυτού, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στόχος της νέας μεθόδου ήταν να καταστεί οικολογικό το σύστημα παραγωγής, πράγμα που εκτίθεται κατά τρόπο λεπτομερή στα παραρτήματα Β και C της αιτήσεως για ενίσχυση, με ημερομηνία 26 Μαρτίου 1997. Με τα έγγραφα αυτά επιβεβαιώνεται η τεχνολογική πρόοδος που αντιπροσωπεύει η νέα πλήρως αυτοματοποιημένη μέθοδος για την παραγωγή δομικών πλεγμάτων, πράγμα που έχει ως συνέπεια τη μείωση των θορύβων της εγκαταστάσεως και την εξάλειψη των εκπομπών σκόνης. Επομένως, με τα έγγραφα αυτά επιβεβαιώνεται το συμφέρον μιας τέτοιας από οικονομική και βιομηχανική άποψη εγκατάστασης, συμφέρον που αρκεί για να δικαιολογήσει την απόφαση για την πραγματοποίηση της επενδύσεως.

154 Η Ferriere ισχυρίζεται επίσης ότι η προηγούμενη εγκατάστασή της εξακολουθούσε να λειτουργεί ικανοποιητικά όταν αποφάσισε την αντικατάστασή της προκειμένου να καταστεί αυτή τεχνολογικώς νεωτεριστική ώστε να εξαλειφθούν οι δυσμενείς για το περιβάλλον συνέπειες της παλαιάς μεθόδου. Συναφώς, τα προσκομισθέντα, για πρώτη φορά με το υπόμνημα της απαντήσεως, έγγραφα, τα οποία δεν είχαν κοινοποιηθεί, όπως είναι επόμενο, στην Επιτροπή κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, δεν μπορούν να έχουν επίπτωση στη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. την προπαρατεθείσα απόφαση Βέλγιο κατά Επιτροπής, σκέψη 16). Κατά τα λοιπά, με τα έγγραφα αυτά καταδεικνύεται, επιπλέον, ότι η επιχείρηση σχεδίαζε, ήδη από τα έτη 1993-1994, να εξοπλιστεί με νέα νεωτεριστική εγκατάσταση. Εξάλλου, το γεγονός, πράγμα που φαίνεται να παραδέχεται και η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 29 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η νέα μονάδα ελάσεως δεν συνεπαγόταν αύξηση της παραγωγικής ικανότητας δεν αποδεικνύει τον περιβαλλοντικό σκοπό της επενδύσεως.

155 Σε τελευταία ανάλυση, προκύπτει ότι η Ferriere είχε από 25 και πλέον ετών τον ίδιο εξοπλισμό τον οποίο επιθυμούσε να αντικαταστήσει με νέα εγκατάσταση στην οποία θα γινόταν χρήση μιας τεχνολογικώς νεωτεριστικής μεθόδου, που θα ενσωμάτωνε τα αποτελέσματα κάθε νέου εξοπλισμού για την προστασία του περιβάλλοντος. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επένδυση οφείλεται στην απόφαση της επιχειρήσεως να εκσυγχρονίσει τον παραγωγικό της μηχανισμό και ότι, εν πάση περιπτώσει, πραγματοποιήθηκε με το πνεύμα αυτό.

156 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως θεωρώντας ότι δεν είχε αποδειχθεί ότι η επένδυση είχε περιβαλλοντικό, κατά κύριο λόγο, σκοπό. Ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι τα πλεονεκτήματα της επενδύσεως για την προστασία του περιβάλλοντος ήσαν συμφυή σ' αυτή τη νεωτεριστική εγκατάσταση. Η εκτίμησή της δεν είναι εν προκειμένω αυθαίρετη. Εξάλλου, στην ανάλυση των πλεονεκτημάτων της επενδύσεως από την άποψη των συνθηκών εργασίας δεν περιέχεται η προσαπτόμενη από την προσφεύγουσα αντίφαση λόγων, ενώ πρέπει να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με το σημείο 6 του πλαισίου του 2001, στο εν λόγω πλαίσιο δεν εμπίπτουν οι δράσεις με σκοπό την ασφάλεια και την υγιεινή.

157 Δεύτερον, στην προσβαλλομένη απόφαση, εκτός από το ότι διαπιστώνεται η ανυπαρξία περιβαλλοντικού σκοπού όσον αφορά την επένδυση, επισημαίνεται ότι από το συνολικό κόστος της πράξεως δεν μπορούσε να διαχωριστεί το κόστος της προοριζομένης για την προστασία του περιβάλλοντος επενδύσεως. Πάντως, αυτός ο ισχυρισμός στην προσβαλλομένη απόφαση δεν είναι εκ του περισσού, εφόσον ο περιβαλλοντικός στόχος όσον αφορά την επένδυση θα μπορούσε να συναχθεί από την ύπαρξη πρόσθετου κόστους στο επιλεγέν σχέδιο σε σχέση με άλλο, υποθετικό, σχέδιο, που θα επέτρεπε το ίδιο οικονομικό αποτέλεσμα υπό λιγότερο ευνοϊκούς για το περιβάλλον όρους (βλ. ανωτέρω σκέψη 151).

158 Επί του σημείου αυτού, η Ferriere διατείνεται ότι το περιβαλλοντικό σκέλος της επενδύσεώς της αντιστοιχεί στο μέρος του συνολικού κόστους της εν λόγω επενδύσεως που αναγνωρίστηκε ως επιλέξιμο για ενίσχυση από την Αυτόνομη Περιφέρεια της Friuli-Venezia Giulia, δηλαδή 11 δισεκατομμύρια ITL (5,68 εκατομμύρια ευρώ).

159 Κληθείσα με γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, που έχει μνημονευθεί στη σκέψη 35 ανωτέρω, να διευκρινίσει τα στοιχεία βάσει των οποίων το συμπληρωματικό κόστος για την προστασία του περιβάλλοντος της επενδύσεως μπορούσε να εκτιμηθεί σε 11 δισεκατομμύρια ITL επί συνόλου 20 δισεκατομμυρίων που αντιπροσώπευε το συνολικό κόστος της επενδύσεως, η Ferriere περιορίστηκε στο να αναφερθεί στην εκτίμηση που είχε κάνει η περιφέρεια. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα παραδέχθηκε ότι ήταν δυσχερής ο διαχωρισμός προκειμένου περί μεθόδου παραγωγής η οποία, αυτή καθεαυτή, βελτιώνει την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ ισχυρίστηκε ότι η Περιφέρεια είχε αποκλείσει τις γενικού χαρακτήρα δαπάνες.

160 Τα επισυναφθέντα στη δικογραφία έγγραφα της Ferriere προς την Περιφέρεια, με ημερομηνίες 26 Μαΐου και 26 Ιουνίου 1998, τα οποία εμφανίζουν τον λεπτομερή προϋπολογισμό της επενδύσεως και τα διάφορα συνιστώντα αυτόν στοιχεία, δεν δίνουν απάντηση στην υποβληθείσα ερώτηση. Στο Πρωτοδικείο δεν δόθηκε καμία συμπληρωματική εξήγηση που να επιτρέπει να κατανοηθεί η μέθοδος που ακολουθήθηκε για να προκύψει το συμπέρασμα ότι τα προμνημονευθέντα 11 δισεκατομμύρια ITL αντιστοιχούν στο περιβαλλοντικό κόστος της επενδύσεως. Αν μπορεί να γίνει κατανοητή η δυσχέρεια να διαχωριστεί αυτό το κόστος σε μια περίπτωση όπως η προκείμενη, όπου τα πλεονεκτήματα για το περιβάλλον είναι συμφυή στη μέθοδο παραγωγής, οι τεθείσες με το πλαίσιο του 2001 αρχές, που είναι παρόμοιες με αυτές του πλαισίου του 1994, αποκλείουν το να μπορεί το συνολικό κόστος της επενδύσεως να είναι επιλέξιμο για ενίσχυση και επιτάσσουν τη συγκεκριμενοποίηση του συμπληρωματικού κόστους που έχει σχέση με την επίτευξη του στόχου της προστασίας του περιβάλλοντος.

161 Πάντως, ούτε η προσφεύγουσα ούτε η Ιταλική Δημοκρατία παρέσχον διευκρινίσεις επί του θέματος αυτού. Ειδικότερα, δεν ανέφεραν τα διαβήματα στα οποία προέβη η Αυτόνομη Περιφέρεια της Friuli-Venezia Giulia προκειμένου να καταλήξει στον προσδιορισμό του επιλέξιμου για ενίσχυση ποσού της επενδύσεως.

162 Κατά συνέπεια, δικαιολογημένα η Επιτροπή θεώρησε στην προσβαλλομένη απόφαση ότι δεν ήταν δυνατό να διαχωριστεί, από την υπόλοιπη επένδυση, η ειδικώς προοριζόμενη για την προστασία του περιβάλλοντος δαπάνη.

163 Ως εκ τούτου, ορθώς η Επιτροπή έκρινε ότι η επένδυση της Ferriere δεν ήταν επιλέξιμη για ενίσχυση όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος.

164 Εξ όλων των ανωτέρω προκύπτει ότι ορθώς η Επιτροπή κήρυξε την ενίσχυση ασύμβατη με την κοινή αγορά. Κατά συνέπεια, δεν μπορούν βασίμως η Ferriere και η Ιταλική Δημοκρατία να ζητούν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Επομένως, τα σχετικά με την ακύρωση της αποφάσεως αυτής αιτήματα πρέπει να απορριφθούν.

Επί του αιτήματος αποκαταστάσεως της προβαλλομένης ζημίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

165 Η Ferriere υποστηρίζει ότι υπέστη ζημία λόγω του παρανόμου χαρακτήρα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία θίγει την ελευθερία οικονομικής πρωτοβουλίας και το δικαίωμα κυριότητας, λόγω της κινήσεως της επίσημης διαδικασίας και της ταχθείσας προθεσμίας για την περάτωσή της. Καθώς η εν λόγω επιχείρηση δεν μπόρεσε να έχει στη διάθεσή της την ενίσχυση που η Περιφέρεια ήταν διατεθειμένη να της χορηγήσει αναγκάστηκε να προβεί σε δανεισμό για να χρηματοδοτήσει την επένδυση και στερήθηκε της δυνατότητας να χρησιμοποιήσει για άλλους σκοπούς το ποσό που προκατέβαλε.

166 Η προσφεύγουσα ζητεί αντισταθμιστική αποζημίωση για το διάστημα κατά το οποίο δεν μπορούσε να έχει στη διάθεσή της την ενίσχυση. Η αποζημίωση πρέπει να αντιστοιχεί σε ποσό που να επιτρέπει την καταβολή των νομίμων τόκων και την αντιστάθμιση της νομισματικής υποτιμήσεως και πρέπει να υπολογιστεί με βάση την ημερομηνία της 26ης Απριλίου 1999, που αντιστοιχεί στο πέρας της προθεσμίας των δύο μηνών μετά την λήψη της γνωστοποιήσεως, στις 25 Φεβρουαρίου 1999, ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή όφειλε να αναγνωρίσει το συμβατό της ενισχύσεως.

167 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που στοιχειοθετούν την ευθύνη της. Ισχυρίζεται ότι, μεταξύ των θεμελιωδών δικαιωμάτων, μόνον αυτά που προστατεύουν την ασφάλεια του δικαίου και τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη μπορούν θεωρητικώς να υπαχθούν στην κατηγορία των κανόνων των οποίων η

παράβαση είναι δυνατό να συνεπάγεται την ευθύνη των οργάνων. Εξάλλου, εν πάση περιπτώσει, δεν υφίστανται εν προκειμένω στοιχεία σχετικά με το ότι πρόκειται περί σοβαρής και πρόδηλης παραβάσεως. Τέλος, η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει την προσβολή που υπέστη η ελευθερία της οικονομικής πρωτοβουλίας και το δικαίωμά της κυριότητας.

168 Η Επιτροπή υποστηρίζει, επιπλέον, ότι οι προβαλλόμενες ζημίες δεν είναι ούτε βέβαιες ούτε καθοριστικές, δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις δεν έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις, και δη σε καθορισμένη ημερομηνία. Η καθής προσθέτει ότι, έστω και αν υποτεθεί ότι η ενίσχυση ενέπιπτε σε εγκεκριμένο καθεστώς, η σημειωθείσα στην καταβολή της καθυστέρηση δεν είναι καταλογιστέα στην Επιτροπή αλλά στις ιταλικές αρχές που επέλεξαν να γνωστοποιήσουν την ενίσχυση και, κατόπιν, να αναστείλουν την καταβολή της. Το αίτημα καταβολής τόκων υπερημερίας είναι αβάσιμο προκειμένου για αποκατάσταση ζημίας. Τέλος, όσον αφορά την υποτίμηση του νομίσματος, το υποστατό της ζημίας δεν έχει αποδειχθεί.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

169 Το αίτημα αποζημιώσεως της Ferriere, που υποβλήθηκε βάσει των άρθρων 235 ΕΚ και 288 ΕΚ, στηρίζεται στην εξωσυμβατική ευθύνη της Κοινότητας λόγω της ζημίας που της προκλήθηκε από τον παράνομο χαρακτήρα της προσβαλλομένης αποφάσεως.

170 Κατά πάγια νομολογία, προϋπόθεση για την ύπαρξη εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας είναι να αποδεικνύει ο ενάγων τον παράνομο χαρακτήρα της προσαπτομένης στο οικείο όργανο ενέργειας, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συναφείας μεταξύ της ενέργειας αυτής και της προβαλλομένης ζημίας (απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1982, 26/81, Oleifici Mediterranei κατά ΟΚΕ, Συλλογή 1982, σ. 3057, σκέψη 16, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Νοεμβρίου 2002, Τ-40/01, Scan Office Design κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-5043, σκέψη 18). Εφόσον μία από τις προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούται, η αγωγή πρέπει να απορρίπτεται στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιπές προϋποθέσεις για την ύπαρξη ευθύνης (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, C-146/91, ΚΥΔΕΠ κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4199, σκέψεις 19 και 81, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Φεβρουαρίου 2002, Τ-170/00, Förde-Reederei κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-515, σκέψη 37).

171 Δεδομένου ότι δεν συντρέχει η πρώτη προϋπόθεση, σχετικά με τον παράνομο χαρακτήρα της προσβαλλομένης πράξεως, από την οποία εξαρτάται η ύπαρξη εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, το αίτημα αποζημιώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι άλλες προϋποθέσεις για την ευθύνη αυτή, δηλαδή το υποστατό της ζημίας και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ενέργειας της Επιτροπής και της προβαλλομένης ζημίας.

172 Εξ όλων των ανωτέρω προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

173 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εξάλλου, το άρθρο 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν σε δίκη φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.

174 Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά της έξοδα καθώς και σε αυτά της Επιτροπής, σύμφωνα με τα αιτήματα της τελευταίας.

175 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, η Ιταλική Δημοκρατία φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικά της δικαστικά έξοδα καθώς και σε αυτά της Επιτροπής.**

3) **Η Ιταλική Δημοκρατία φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.**

Legal Tiili Meij

Βηλαράς Forwood

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Νοεμβρίου 2004.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

H. Legal